

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1913. év, márczius 1.

V. FUZET.

LII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utcza 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio“ teendő

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felveszszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 40—48 K, ha az átdolgozást avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kivánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes féelvekre s ilyeneken is csak az egyik oldallapra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

- ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.
- AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altisztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.
- AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1912. ÉVI (31.) ÉVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legczélszerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.
- AZ ERDŐÖR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK. Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.
- AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcsházai Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.
- ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágocsi-Dietz Sándor*. I. kötet: Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.
- RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: *dr. Tuzson János*. I. Általános rész és a virágtalan növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Bolti ára 10 K.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

5. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37-22.)

Meghívó.

Az Országos Erdészeti Egyesület helyiségeiben (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) 1913. évi márczius hó 14-én (pénteken) délután 6 órakor *Kiss Ferencz* m. kir. főerdőtanácsos

Az alföldi homokterületek erdősítésénél követendő ujabb eljárások

czimen felolvasást tart, melyre a t. Czimet tisztelettel meghívja

Budapest, 1913 február hóban

az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.

A felolvasást a Schuller-féle vendéglőben (V., Alkotmány-utca 31.) barátságos összejövetel követi (étkezés étlap szerint).

Az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzése.

Ira: *Borsiczky Ottó.*

Az erdőgazda kiképzése, mely az államvizsgálaton megszerzett oklevéllel — szorosan véve — befejezést nyer, Európának legtöbb államában, nevezetesen a német államokban, ugy mint hazánkban is, elméleti és gyakorlati.

Az elméleti kiképzést a jelölt egyetemeken, főiskolákon, akadémiákon és tanintézetekben nyeri, míg a gyakorlati kiképzést a különféle hatóságok és uradalmak vezetése alatt álló erdőgazdaságoknál szerzi meg.

Azok a szabályzatok és kormányrendeletek, melyek utasítása szerint a gyakornokok gyakorlati kiképzésüket nyerik, a különféle német államokban nem egyöntetűek, hanem a gyakornoktól a legkülönfélébb munkálatok végzését követelik. Így:

Poroszországban az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzését egy, az 1908. évből származó kormányrendelet szabályozza. E rendelet általánosan előírja azt, hogy a gyakornok magát elméletileg is tovább képezze, s hogy lehetőleg sokoldalú foglalkoztatást nyújtó erdőgondnokságban, a vezető kir. erdőtiszt felügyelete mellett, legalább két évig gyakorlati szolgálatot teljesítsen. Ezen idő alatt, a későbbi gyakorlati élethez elengedhetetlenül szükséges készség megszerzése szempontjából mindenféle erdőgazdasági munkában részt kell hogy vegyen.

Ezen a gyakorlati kiképzésre megállapított időből legalább 6 hónapot — deczembertől májusig — megszakítás nélkül egy és ugyanazon erdőgondnokságban tölti a gyakornok, mely idő alatt a gondnokság egy, erre a célra kijelölt részében a kerületi főerdőr (Förster) összes teendőit, személyes felelősség mellett tartozik végezni.

Öt hónapig, ugyancsak megszakítás nélkül s ugyanegy erdőgondnokságban, a kezelő erdőtiszt összes teendőit önállóan bár, de a vezető tiszt felügyelete és felelőssége mellett köteles ellátni s ezen idő alatti ténykedéséről számadást is kell készítenie.

Négy hónapot a gyakornok a rendezőségénél tölt, hol főleg a

gazdasági terv készítését és az ehhez szükséges gyakorlati előismereteket kell elsajátítania. Kizárólagos gépies mérésekkel és számításokkal a gyakornok ne foglalkozzék.

Bajorországban a gyakornokok kiképzése egy, az 1881. évből származó s néhány ezt kiegészítő, későbbi rendelet szerint történik. A müncheni egyetem végzése után a jelölt legalább 3 évig valamelyik bajor állami erdőkerületben gyakornokoskodik. A gyakorlati idő első évének tartamára a jelöltet oly erdőhivatalhoz osztják be, hol tanulságos és sokoldalú erdőgazdasági tevékenységre nyílik alkalom. Ezen első gyakorlati év alatt a gyakornok a következő munkákat köteles végezni: A működésének teréül szolgáló erdőgondnokság *helyszínrajzát és gazdasági térképét*, valamint az erdőgondnokság *erdőgazdasági vonatkozású leírását* kell elkészítenie; *gazdasági tervet* kell készítenie egy állami, vagy községi, legalább 150 ha kiterjedésű erdőbirtokról, végre az erdőérték-számítás alkalmazásával egy, a helyi viszonyoknak megfelelő, létező, vagy a helyi viszonyokhoz alkalmazott, felvett, erdőbirtoknak *az eladás vagy csere alapjául szolgálható becslését* kell benyújtania.

A 2-ik gyakorlati évet a jelölt egy tetszése szerint választott erdőhivatalnál töltheti, hol a gyakorlati erdőkezeléssel közelebbről megismerkedhetik.

A 3-ik gyakorlati évét a gyakornok egészben vagy részben egy kir. erdőfőhatóságnál köteles leszolgálni, hogy itt az erdőgazdasági ügymenet és előadó teendőivel ismerkedhessék meg.

Kivételes esetben az első két gyakorlati év alatt — de 4 hónapnál nem hosszabb ideig és az erdőítési munkálatok idején egyáltalában nem — a jelölt a külső erdőrendezési munkálatoknál mint rendkívüli segédmunkás is alkalmazható.

Szászországban az erre vonatkozó, 1905. évi rendelet szerint a gyakorlati idő tartama három évre van megállapítva. Két évig a gyakornok erdőgondnokságokban, egy évig pedig a rendezőség-nél működik. A gyakornokok foglalkoztatását előíró rendelet csak nagy általánosságban utasítja az erdőgondnokokat és az erdőrendezőket, hogy legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint oda hassanak, hogy a hozzájuk beosztott gyakornok az erdőgazdaság minden gyakorlati munkálatában kellő tájékozódást és jártasságot szerezzen.

Württembergben az 1895. évi királyi rendelet szerint a gyakorlati idő két évig tart, melybe az akadémiái szünetidőben töltött 3 havi erdei gyakorlati idő is betudható. Ezen előírt két évi időből 3 hónap töltendő az erdőigazgatóságnál, 1 hónap pedig az erdőigazgatósági építészeti hivatalnál. A hátralevő gyakorlati időre a gyakornok megfelelő erdőhivatalokhoz — legalább is két hivatalhoz — lesz beosztva. A beosztást az erdőigazgatóság javaslatára a pénzügyminiszter rendeli el, de a jelöltek kívánsága is figyelembe vétetik.

A kiképzést az erdőigazgató, illetve annak a hivatalnak a főnöke, hová a gyakornok beosztott, vezeti. A hivatalfőnököknek kötelességük gondoskodni arról, hogy a kiképzés úgy elméletileg, mint főleg gyakorlatilag sokoldalú legyen. Szigorúan mellőzendő a gyakornoknak olyan irányú foglalkoztatása, mely őt a kiképzést előmozdító munkálatok végzésétől elvonja, tehát mint segéderő nem foglalkoztatható. Az erdőigazgatóságnál a gyakornok — 1½—2 hónapnál nem hosszabb ideig — a számvetés és könyvelési leendőkre is bevezetendő. Az erdőigazgatóságnál töltendő hátralevő időre pedig a különféle természetű ügyek előadóihoz lesz beosztva. Alkalmat kell szolgáltatni a gyakornoknak arra is, hogy a tanácsüléseken mint előadó szerepelhessen.

Baden nagyhercegségben a gyakorlati kiképzés az 1906. évből származó kormány- és az ezt kiegészítő 1908. évi jószágigazgatósági rendelet alapján történik. A jelölt három évig részben erdőhivataloknál, részben erdőigazgatóságoknál foglalkoztatódik. A gyakornok foglalkoztatása mindig a kiképzés érdekében történjék, miért is alkalom nyújtandó arra, hogy az összes külső és belső munkákban kellő jártasságot sajátíthasson el.

Az államvizsgálatnál a jelöltnek több önállóan készített írásbeli munkát kell bemutatni. Nevezetesen: egy *gazdasági tervet* oly, legalább 100 ha kiterjedésű erdőterületről, melyen a lehetőség szerint az összes korfokok megvannak; egy — legalább 500 fm hosszú — *utszakasznak építési tervzetét, tervrajzát és költségvetését*; egy, a gyakorlati életből merített *erdőértékszámítási dolgozatot*, mely felöleli a talaj- és állományértékekre vonatkozó számításokat is. Az összes dolgozatok anyaga a jelölt foglalkoztatásának köréből veendő. A gyakornok írásbeli munkával csak

annyiban foglalkozék, hogy ezekben is kellő jártasságot szerezhessen.

Hessenben a gyakorlati időt az 1905. évi rendelet 2. évről állapítja meg. Ezen időből 6 hónap a pénzügyminisztérium kebelében felállított kincstári erdőhivatalnál, 12 hónap pedig erdőgondnokságokban töltendő. Gyakorlati működésének helyét, pénzügyminiszteri jóváhagyástól függőleg, a jelölt maga választhatja meg. Az erdőgondnokok kötelessége a gyakornokot olyképp foglalkoztatni és irányítani, hogy kellőleg képezhesse ki magát. A gyakornoknak mindama dolgokról, melyekkel foglalkozott, az államvizsgánál benyújtandó írásbeli dolgozatot kell készítenie.

*

Ha a fennebb felsorolt rendelkezéseket összehasonlítjuk az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzését előíró 1900. évi február hó 18-án kihirdetett és nálunk érvényben levő rendelettel, úgy a különbség nagyon is szembeötlő, mert míg a német birodalom államaiban a gyakornokok kiképzése többé-kevésbé megfelel a gyakorlati élet követelményeinek, addig nálunk az erre vonatkozó rendelet hatásában tulajdonképpen csak azt eredményezi, hogy a gyakornok két évet köteles ugyan gyakorlati szolgálatban tölteni, de semmi néven nevezendő biztosítékot arra nézve nem nyújt, hogy a jelölt az előírt két év alatt oly készülségre tehessen szert, mely készülség elengedhetetlenül szükséges volna ahhoz, hogy az életbelépő fiatal ember, a gyakorlati erdőgazdaság oly változatos és sokoldalú követelményeinek, meg is tudjon felelni.

Daczára annak, hogy a német államokban a gyakornokok gyakorlati kiképzése sokkal inkább megfelel az erdőgazdaság gyakorlati követelményeinek mint nálunk; a német erdőgazdák körében mégis mozgalom indult meg a gyakorló erdőgazda jobb gyakorlati kiképzése érdekében.

A múlt évi Königsbergben megtartott német erdészeti közgyűlésen ugyanis e tárgy felett élénk vita indult meg s a közgyűlés, az erdőgazdaságnak a kor színvonalán való tartása és annak továbbfejlesztése érdekében, szükségesnek látta határozatilag kimondani azt, hogy az erdőgazdák gyakorlati kiképzésén okvetlenül javítani kell és e cél érdekében nem szabad visszariadni anyagi áldozatok hozatalától sem.

Dr. *Martin* német titkos erdőtanácsos a „Tharandter Forstliches Jahrbuch“ mult évi 63. kötetében, éppen a königsbergi közgyűlésen hozott határozat behatása alatt „Az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzése“ czimen, e kérdésben részletesen kifejti álláspontját.

Martin cikke — ha nem is a mi viszonyainkra és nem is a mi viszonyainkból kifolyó eredmények behatása alatt íródott — oly sok megszívlelni valót tartalmaz, hogy jó szolgálatot vélek teljesíthetni az ügynek, ha az ő, ebben a kérdésben kifejtett álláspontját nagyobb részletességgel közlöm.

Dr. Martin általánosságban szükségesnek tartja, hogy a gyakorló erdőgazda elméletileg és gyakorlatilag folyton növelje képességeit és gyarapítsa tudását, vagyis a haladó korral haladjon.

Ma a közlekedési eszközök fejlett volta mellett — mondja Martin — mindenkinek, ki komolyan tanulni akar, bőséges alkalma nyílik arra, hogy egyrészt tanulmányi utakon, másrészt az irodalom tanulmányozása által növelje ismereteit; a gyakorlati életben már működő erdőgazdának tehát ismeretei gyarapítása szempontjából nincsen szüksége különleges állami támogatásra, de igenis támogatásra szorulnak e tekintetben a gyakornokok, kiknek kiképzése rendeleti uton történik.

Az erdőgazda gyakorlati kiképzése ép oly fontos, mint annak elméleti kiképzése, tehát senki kétségbe nem vonhatja a szakkörök ama jogát, hogy egyesületekben és az irodalomban — a gyakorlati kiképzést szabályozó rendeletek hiányaira reámutatva — a gyakorlati kiképzés jobbátétele érdekében szót emelhessenek.

A főiskolák, a gyakorlati kiképzés tekintetében, csak tökéletlent nyújthatnak; ezeknek célja oly elméleti alapot teremteni, melyre később a gyakorlati tudás felépíthető, a gyakorlati kiképzésnek pedig oly fokonak kell lennie, hogy az életbe lépő fiatal erdőgazda a gyakorlati élet minden követelményének meg tudjon felelni.

Mindenesetre szükséges, hogy a hallgató már a főiskolákon is foglalkozzék gyakorlati kérdésekkel. Az erdőművelés, az erdőrendezés, az erdőbecslés eredményesen csakis gyakorlati példák mutatásával kapcsolatosan tanítható. Ezeknek, a szó szoros értelmében vett, iskolai példáknak megoldását azonban nem lehet a

gyakorlati élet sokféle viszonyai által teremtett feladatok megoldásánál mintául venni.

Az erdőgyakornok gyakorlatilag a legjobban úgy képezheti ki magát, ha mindama munkálatokat, melyeket a gyakorlati életben önállóan kell végeznie, gyakornoki évei alatt, felügyelet és vezetés mellett végzi. Ezen alapelv vonul végig valamennyi, az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzésére vonatkozó rendeleten. Felesleges indokolni, hogy a legjobb kiképző szervek azok a hatóságok, melyeknek tagjai a gyakorlati erdőgazdálkodás teendőit végzik, elsősorban tehát az erdőgondnokságok, azután az erdőrendezősek és a kísérleti állomások.

*

Dr. Martin a gyakornokok jó gyakorlati kiképzését a következő alapelvek szerint óhajtáná megoldani:

1. *Minden rendelkezés, mely a gyakornok gyakorlati kiképzésére vonatkozik, legyen a kiképzés szellemétől áthatva.* A szolgálat vagy a kezelő tiszt érdekében munkaerejük csak annyiban vétessék igénybe, amennyiben ezen igénybevétel szorosan összefügg a kiképzéssel. A gyakornoknak, mint munkaerőnek, foglalkoztatása bizonyos ideig okvetlenül annak kiképeztetését is előmozdítja, de mihelyt valamely munkában a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő jártasságot elsajátította, midőn tehát mint munkaerő leginkább érvényesülhetne, a további kiképzés érdekében más, előtte még ismeretlen, munkakörben foglalatoskodjék.

Megállapítható azonban, hogy ezen alapelv a gyakorlatban nem érvényesül. A gyakornok, mint fizikai munkaerő, ott van kitéve leginkább a tulságos kihasználás veszélyének, hol hosszabb időt tölt egy és ugyanazon helyen. Így *Szászországban*, hol a gyakornok többnyire két évet tölt, egy és ugyanazon erdőgondnokságban, rendszerint számadási és egyéb irodai munkával foglalatoskodik. *Poroszországban*, hol egy és ugyanazon hatóságnál csak 6, 5, illetve 4 hónapot tölt, kiképeztetésének rovására, munkareje az idő rövidsége miatt, alig vehető igénybe.

2. *A kiképzés ideje legcélszerűbben 3 évre volna megállapítandó*, úgy mint ez Bajor- és Szászországokban, valamint Badenban el van rendelve. A szolgálat érdekében ugyan nem kívánatos, hogy a gyakorlati idő tulságosan meghosszabbíttassék, de a gyakor-

lati kiképzés szempontjából ez szükségesnek látszik, mert rövidebb idő alatt alig remélhető, hogy a jelölt mindama gyakorlati képességeket elsajátíthassa, melyek tudása nélkül a gyakorlati életben helyét nem állhatja a meg. A gyakorlati élet kívánalmainak megfelelő képességek alapos elsajátításához idő kell, mert nem elég, hogy a jelölt a kezelés egyes ágazataiba felületes betekintést nyerjen, hanem alapos tudással kell az élet sorompói elé állania. A jogi pályán működő gyakornokok gyakorlati kiképzése a legtöbb államban 4 évre van megállapítva s senki sem állíthatja azt, hogy a joggyakornok által elsajátítandó tudás mennyisége egy viszonylik az erdőgazda által elsajátítandó képességek mennyiségéhez, mint 4:2.

Különösen az erdőgazdaság két legfontosabb ágazatában, az erdőkezelés és erdőrendezésben való gyakorlati jártasság elsajátításához hosszabb idő kell. Az *erdőkezelés* természetében rejlik, hogy az ahhoz szükséges ismeretek megszerzése egy évnél rövidebb idő alatt nem lehetséges. Egy év alatt rendszeresen kezelt erdőgazdaságban azok a munkálatok, melyekben a gyakornoknak kellő jártasságot kell elsajátítania, egyszer előfordulnak. Azok a kísérletek, melyek ezen idő megrövidítését célozzák, nem fognak eredményre vezetni. Mihelyt a kezelési tevékenységet az év bizonyos részére óhajtánánk szorítani, nagyon nehéz volna megállapítani, hogy az év mely szakát választjuk. Egyrészt a használatok, az erdősitések és termények értékesítésének ideje látszik alkalmasnak arra, hogy a gyakornok tudását gyarapítsa, másrészt azonban a fajok fejlődésének megfigyelése, az erdő ápolásának érdekében történő munkálatok tanulmányozása, az erdőlé és tisztító vágások foganatosítása, a talaj vizsgálatok és ut építések is oly bő tananyagot nyújtanak, hogy a tanulás és tanítás idejével a nyári hónapokat lehetne, mint legalkalmasabbakat megjelölni.

Az *erdőrendezésben* való jártasság elsajátítására is legalkalmasabb egy egész évet kijelölni. Az erdőrendezésben való jártasság megszerzése oly sokoldalú készütséget igényel, hogy az erdőgazdaságnak e tudomány ágazatával való foglalatosság kiválóan alkalmas a gyakorlati készütség megszerzésére. Erdőbecslés, erdőértékszámítás, erdőfelmérés, fatömegkiszámítás, erdővédelem, mind-megannyi segédtudománya az erdőrendezésnek. Hogy azonban

mindeme tudományágazatokban kellő gyakorlatot szerezhessen a jelölt, hosszabb előkészületi időre van szüksége. Rövid négy hónap alatt, mint ezt a poroszországi rendelet megállapítja, kellő gyakorlati jártasságot az erdőrendezésben elsajátítani nem lehet. Még kevésbé célravezető az, ha a jelölt az erdőrendezéssel csak alkalmszerűleg foglalkozik (Bajorország). Nem célszerű az sem, hogy az ugynevezett gépies munkálatok végzése alól a jelölt fölmentessék. A „gépies munka“ megnevezés tág fogalom; a legtöbb foglalkozás gépies elemeket is tartalmaz. Bizonyos — nem hosszú — ideig ilyeneket is kell végezni minden erdőgazdának. Nyiladékok kitűzése és kijelölése, szintezés, utak és határvonalak biztosítása, az átlaló és magasságmérő kezelése, rönkök köbtartalmának a kőtábla és fatömegtáblák segítségével való kiszámítása stb. mind oly munka, mely nagyobb előképzettséggel rendelkező fiatal ember szemében, gépiesnek tűnhetik fel, de mindenesetre fontos, hogy minden erdőgazda ezekben is jártas legyen.

Az erdőkezelés és rendezés az erdőgazdaság legfontosabb ágazatai, de azok a tudni valók, melyek az ezekben való jártassághoz megkívánatnak, nem elegendők ahhoz, hogy az erdőgazdaság összes viszonyai között megállhassuk helyünket. Kívánatos, hogy a gyakornok *felsőbb hatóságoknál* is foglalataskodjék, hogy az erdőgazdaság ügymenetével, ezek szempontjából is, megismerkedjék és az egész erdőgazdasági szervezetről világos képet alkothasson magának. Éppen oly fontos, hogy a jelölt *a kísérleti ügygyel* is megismerkedjék. Ennek szorosan vett, erdészeti része, bőséges anyagot szolgáltat a fa növedékének és tömegének megállapítására vonatkozólag. Egy negyedévi foglalataskodás, egyik vagy másik kísérleti állomáson a gyakornoknak csak hasznára vállhatnék. A kísérletek talajismereti, fiziológiai és zoológiai vonatkozású részének ismerete csak növelhetné a jelölt képességeit.

A jelöltnek lehetőleg több és bő tananyagot nyújtó erdőgondnokságot kéne felkeresnie, hogy gyakorlati kiképzése is sokoldalú és alapos legyen. *Tanulmányi kirándulásokon* a már kész erdőgazda is előnyösen gyarapíthatja ismereteit, annál inkább ajánlható a gyakornoknak, hogy készülségét utazások által is növelje; mi szintén indokoltá teszi a 3 évi gyakorlati idő megállapítását.

3. Ajánlatos volna rendeletesleg szabályozni azt is, hogy a gyakornok — amellett, hogy az összes gyakorlati munkálatokban kellő jártasságot iparkodik elsajátítani — bizonyos és előírt írásbeli dolgozatokat is készítsen, s ezeket az államvizsgálatnál bemutassa.

Az idevonatkozó állami rendeletek, nevezetesen a szász, württembergi és hesszeni rendeletek, nagyon általánosak s a kiképzés alaposságát a vezető erdőtiszt és a jelölt lelkiismeretességétől teszik függővé. A szorgalomra és lelkiismeretre való hivatkozás azonban csak a legritkább esetben termi meg azt a gyümölcsöt, melynek magját elvetni véltük; sokkal fontosabb megteremteni azokat a feltételeket, melyeknek kényszerítő hatása alatt ezeknek az erkölcsi és lelki jó tulajdonságoknak ki kell fejlődniök. A munkára alkalmat kell szolgáltatni és ezen alkalom igénybevételére kényszerhelyezetet kell teremteni.

A gyakornoknak a következő írásbeli munkákat kellene elkészítenie:

a) *Egy kisebb erdőbirtok, vagy erdőrész gazdasági tervét.* A terv elkészítése bizonyos megadott irányelvek szerint történjék, hogy a jelölt tevékenysége is bizonyos irányban terelődjék. Pl. elő lehetne írni, hogy a kihasználás alá kerülő területek, fokozatos felújító vágásmód, vagy tarvágásos üzemmód mellett ujittassanak fel a termőhelyi osztályok, önállóan végzett talajvizsgálat alapján, állapittassanak meg, az állományok tömeg- és értéknövekedése önállóan végzett felmérések és számítások alapján, a vágásforduló pénzügyi alapon állapitassék meg stb.

b) *Az erdőérték számítás köréből vett feladatot.* A bajor és bádeni erre vonatkozó rendeletek a célnak teljesen megfelelnek és megérdemlik, hogy tág körben alkalmaztassanak. A talaj értékének kiszámítása nemcsak egyszerű számvetési példa, mert hiszen az érték nagyságát különféle technikai és gazdasági tényezők összműködése állapítja meg. Az állomány értékének kiszámítása nemcsak az erdőbecslésben való jártasságot, hanem a fatömeg választékok szerint való elkülönítésének és azok értékének ismeretét is feltételezi. Valamely erdőgazdaság remélhető bevételei és valószínű kiadásainak megállapítása, a gazdaság céljának ismerete és az összes erre befolyással bíró tényezők számbavétele nélkül nem lehetséges; miért is ily irányú példa kidolgozása, gyakorlati

szempontból sokkal fontosabb, mint az idevonatkozó irodalom tanulmányozása.

c) *Utépítési tervezet.* A főiskolákon az utépítés eredményes tanítása, megfelelő szemléltetés hiányában, rendszerint nehézséggé ütközik. A gyakorlati életben e tekintetben sokkal kedvezőbben alakulnak a viszonyok. Ajánlatos volna rendeletileg arra is kötelezni a gyakornokot, hogy oly erdőgazdaságokban is foglalatoskodjék, hol az utépítés gyakorlati oldalát elsajátíthatja.

Poroszországban a gyakornok gyakorlati idejének tartama alatt *naplót* köteles vezetni. E napló két részből áll. Az első részben a gyakornok időrendi sorrendben jegyzi fel azt, hogy mivel foglalatoskodott és eközben mily tapasztalatokat szerzett. A napló második részében terjedelmesebb dolgozatokat kell bemutatnia, melyeknek tárgya működése helyének különleges viszonyaiból veendő. Ezek a rendelkezések nagyon czélszerűek, de azért napló vezetés mellett sem volnának a fennebb javasolt írásbeli dolgozatok feleslegesek. Bizonyos tekintetben a saját megfigyelési körből vett tárgy feldolgozása nagyon alkalmas arra, hogy a gyakornok kiképzését előmozdítsa; elvitázhatatlan azonban az, hogy meghatározott tárgy feladat kidolgozásának kényszere a kiképzést sokkal jobban mozdíthatja elő, mint valamely szabadon és tetszés szerint választott tárgyról való értekezés megszerkesztése. Ha a gyakornok kényszerítve lesz arra, hogy gyakorlati idejének tartama alatt, terjedelmesebb írásbeli dolgokat készítsen el és azokat az államvizsgálaton bemutassa, akkor természetesen, az utóbbi egyszerűsíthető. Aki, mint e sorok írója, mondja Martin, két államvizsgáló bizottságnak is tagja, évente tapasztalhatja, hogy mily nehéz a szóbeli és írásbeli vizsgálatok alapján a jelöltnek az erdőgazdaságnak önálló vezetésére való képességét megítélni. A megbírálnak ezen nehézsége mindig meg fog maradni. A vizsgálatnál azok a képességek, melyek a gyakorlati élethez való rátermettséget eredményezik, legtöbbször nem érvényesülnek, viszont itt egyes egyéni tulajdonságok jobban értékeltetnek, mint a gyakorlati életben. Egyenlő tudás és egyenlő szorgalom daczára, több egyén vizsgálata eredménye nagyon különböző lehet. A gondolkodás gyorsasága, talpraesett válasz és megadott feladat ügyes megoldásának képessége, mind oly jó tulajdonságok, melyek rövid ideig tartó vizsgálatnál

kiválóan értékeltetnek és kétséget nem szenvedhet, hogy ezek a személyi jó tulajdonságok, a későbbi gyakorlati életben is, érvényesülni fognak. Az erdőgazda tartamos, egyenletes és eredményes munkálkodása, szellemi képességének mélysége, tudásának alaposága és sokoldalúságától s ezek kellő érvényesítésének képességétől függ. Mindeime szükséges jó tulajdonságok azonban a vizsgálátnál nem domborodhatnak ki eléggé, tehát kellőleg meg sem ítelhetők.

Ha az előző fejtegetések lényegökben megfelelők lennének, akkor kétséget nem szenved, hogy a német államok az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzésére vonatkozó rendelkezéseket felül fogják vizsgálni és a kívánalmak szerint módosítani. Szerző nagyon jól tudja, hogy a meglevő viszonyokon, nagyon gyakran, változtatni nem ajánlatos. Ezményi állapotokat teremteni itt ép úgy nem lehet, mint általában az emberi életben; hiányok mindig lesznek. Az erdőgazda kiképzése s egyáltalában a fiatal-ság nevelése nem irányítható a „Quia non movere“ elve szerint, mit a neveléstudomány legujabb történelme is eléggé igazol. A technikai ismeretek gyarapodása, a közlekedési eszközök és tudományoknak általános fejlődése, a politikai viszonyok alakulása azokat a feltételeket is lényegesen megváltoztatták, melyek szerint az erdőgazda kiképzésének igazodnia kell, miért elkerülhetetlenül szükséges, hogy e kiképzést irányító tényezők is időről-időre módosíttassanak.

Ha a német államokban jelenleg érvényes — az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzését irányító — rendelkezéseket egymással összehasonlítjuk, a mutatkozó különbségek okait kutatjuk, ha megállapítjuk az egyes rendelkezések és bevett szokások előnyeit, és ha azokat a rendelkezéseket, melyeket a legjobbnak és legcélravezetőbbnek találtunk — ha ugyan ezek nincsenek bizonyos viszonyokhoz kötve — általánosítjuk, akkor a kitűzött célhoz okvetlen közeledtünk egy lépéssel.

Az apatini kincstári erdőgazdaság multjából.

Eothmann Antal, a pozsonyi m. kir. udvari kamara tanácsosa, 1763. nyarán Grassalkovich Antal kamarai elnök megbízásából a Bácskában akkortájt nagyritkán és szegényesen értékesített kamarai puszták benépesítése érdekében a Szegedről Makóra s onnan Becsén (Pécska) Aradra, majd július 15-én a temesi kerületen át a báni kerületbe utazván, jelentésében Apatin erdőségére is értékes adatokat hagyott ránk.

A szabadkai főgimnázium nyugalmazott tanárának, Iványi Istvánnak fordításából *) azért nem lesz érdektelen ezekről erdész-köreinknek is tudomást venni.

„Ezen csinos város, t. i. Apatin, csak 13 évvel ezelőtt (tehát 1750-ben) vette a méltóságos gróf és jelenlegi kamarás elnök kegyes rendeletéből ideutalt telepésekkel kezdetét. Minthogy azelőtt Buksonovác nevű híres rablófészek volt itt, azért az elnök ur rendeletére új német falut alapítottunk itten is.“

Jelentésének 19. pontja az erdők fenntartásáról, ültetéséről és terjesztéséről szól. A bácskai kerület Dunamelléke is igen szép és gazdag erdőkben bővelkedett. Azt is észrevette, hogy azok szabályozásra szorulnak. Némelyek t. i. előregedtek, mások középkorúak vagy sarjerdők. Mindannyia tölgyerdő.

A régibb erdőkből a legnagyobb szükségén kívül nem szabad fát vágni, úgyhogy az idősebbek maguktól elkorhadva kidőlnek. Az uradalom serfőző, pálinkaégető, téglavető vállalataira azt a ledőlt fát használja s habár nagy a fogyasztás, így sem kel mindannyia. Az uradalomnak is hasznosabb lenne azért a ledőlt fatörzseket ölekbe vágatni s a szükségleten felül esőt eladatni. A régibb erdőkben a vágatást úgy kellene szabályozni, hogy az utánnövés lehetővé váljék.

A középkori erdőkből az uradalom faizást engedvén alattvalóinak, ott az a rossz szokás divatozik, hogy kecskék, juhok által legeltetik az erdőket. Emiatt rendszeres felujulás alig mutatkozik.

*) Iványi István fordítása eredetileg a szabadkai községi főgimnázium jelentésében látott napvilágot. A Bácsbodrogvármegyei Történelmi Társulat Évkönyve közli. Ezt a részt a XXVIII. évfolyam II. füzeté (1912.) 82—86. l.

A fiatal erdők gondozottabbak, de oly sűrűk, hogy 2—3 fa is összeforthat. Kecskék, juhok itt is károsítanak, sőt helyenként emberek rosszakaratából, hanyagságából támadt tüzek nyomai mutatkoznán, ezen bajok sürgős megszüntetését javasolja.

Az erdők rendezésére s újak ültetésére főszabály az volna, hogy az eddigi erdőfelügyelő helyébe, aki feladatát nem érti, egy szakértő, új és tevékeny felügyelő tétessék, a régi pedig helyeztessék valamelyik sóhivatalhoz. Az új mellé adassanak megfelelő számú, de olyan erdőcsőszők, akik a paraszttal nincsenek összebárátkozva.

Sulyos büntetés terhe alatt el kellene tiltani az alattvalókat uradalmi engedély nélkül irtásoktól és szántóföldátalakításoktól. Több helyen, főleg a szentiványi határban az erdő közepén egész kalkaturákat talált a kamarai tanácsos, sőt a jobbágyok szállásokat is építettek s így a fairtás mellett még dézsmakárosítást is okoznak a kincstárnak.

Fiatalos erdőkből a juhok s különösen a kecskék legeltetését feltétlenül ki kellene tiltani, mert ameddig ezt a tilalmat szigorúan nem foganatosítják, a fiatal fák növése nem biztos.

Az erdőültetést ugyan évek előtt megkezdték volt s makkal vetettek be egyes területeket. Csakhogy a marhajárás a *felnőtt cserjéket tönkretette s a szép kísérlet meghiúsult*. Azért alázatosan véleményezi a tanácsos, hogy a *Bácsér pusztán, vagy másutt, ahol makkvetést folytatnak, azt a területet árkoltassák is úgy körül, hogy marha be ne tehesse oda a lábát*.

Az ilyen területen azután nemcsak felszántással, makkvetéssel, hanem fiatal csemeték ültetésével is kísérletet kellene tenni és pedig 1—2 erdőcsősz állandó ottlakozása mellett.

Minthogy pedig a tölgyfa csak későn éri el a hasznosítható kort, a talaj minősége szerint más gyorsabban növekvő fajokkal is kísérletet ajánl s a megfelelő magvak mielőbbi gyűjtését javasolja.

A fahiányt a fűzfa is sok részben pótolhatja. Csakhogy ennek ültetése és fentartása nagyobb gondot igényel. A magas kamaratanács elrendeli s minden tisztartóságot rendeletileg arra utasít: hogy a telepések s *jobbágyak házas telkeit* fűzfákkal ültetessék körül. Most észlelem azonban, hogy a báni

kerület fűzfákban igen szegény s itt még a dugványokat sem lehet beszerezni. Minthogy azonban ültetés terjesztése felettébb kívánatos, azért a király Ő Felsége is felkérendő volna, hogy a bélyei uradalom szigeteiről a nagy bőségben tenyésző fűzesekből engedélyezni kegyeskedjék a szükséges ágakat, melyeket onnan hajókkal lehetne az illető helységekbe továbbítani.

Ha mindez elrendeltetik s a fiatal erdők károsítói, gyujtogatói példás büntetéssel fenytetnek meg, nemcsak a fahiány fog enyhülni, de a jelenleg létező uradalmi erdők is rendszeres vágási fordákkal, felujtással és gondozással tetemes jövedelemforrássá nővik ki magukat.

Cothmann Antal udvari kamarás eme javaslatai vetették meg alapját az apatini m. kir. erdőhivatal erdőgazdaságának. Ő maga nem birt szakbeli képzettséggel, de kiváló gyakorlati érzéke, ritka tapasztaltsága ime a teendők nyitjára vezették mégis. Az érdemes férfiúnak Bács megye virágzó községei igen sokat köszönhetnek más téren is, mert kiváló éleslátásával ezen futólagos utazások röpke benyomásai közepette is észrevette mindenütt a legajánlatosabb teendőket s a marhatenyésztés irányításában, a Hódság kenderiparának megteremtésében mind munkás tudott lenni. A bácsmegyei népjólétre nem utolsó horderejű vala az a további intézkedése is, hogy 40 magyarholdban állapította meg a szessziók minimumát s az amugy is Kánaán földterületen így életerős földmivesosztályt teremtett. Bizonyos mértékig tehát Cothmann Antalt az apatini erdőségek Decretjeként illik hálás emlékezetünkben tartani.

s—r.

A cserebogár irtási módjáról.

Az O. M. G. E. földművelési és növénytermesztési szakosztályának f. évi január 30. ülésében *Jablonski József*, a Rovartani Intézet igazgatója, mint ezt a „Köztelek” ez évi 10. számában olvashatjuk, fenti cím alatt előadást tartott, melyből a szakunkat is közelebről érdeklő részt közöljük.

Előadó előadása bevezető részében rámutat arra a helyzetre, amelyben a gazdaközönség az ujonnan felmerülő élősködőkkel

s a régen ismertekkel szemben van. Alighogy felbukkan egy új élősködő, rögtön a rendeleteknek egész özönével fogadja a hatóság s a gazdaközönség is azonnal a védekezésre gondol, holott régen ismert kártevőkkel szemben valóságos apátiával viselkedik. A filloxera tárgyában a rendeleteknek már idestova egy könyvtarával állunk szemben, holott a régen ismert cserebogár kártételeit a fennálló szerény törvényes intézkedések ellenére az ország és a világ összes gazdái némán türik. Hogy ennek mi az oka, arra kíván előadó előadása során rámutatni, mikor kiemeli, hogy az ilyen élősködőkkel szemben elsősorban a mezőgazdasági kultúra az, amely a gazdát a védekezésre kényszeríti. Minél magasabb fokon áll a mezőgazdaság, annál inkább érzi egy-egy ilyen élősdinek a kártételét s annál inkább gondol a védekezésre. Mig a művelt államokban a cserebogár ellen való védekezés elsőrendű kérdés, addig a hátramaradt országokban még nem gondolnak arra. Vagy ahol erre különleges szükség van, inkább gondol a nép arra, hogy egy csapástól megmeneküljön, mint ott, ahol ez a szükség nem következik be. Tanulságos példa lesz e tekintetben a dán állapotoknak összehasonlítása hazaiakkal, mert Dániában a védekezést éppen ilyen különleges szükség tette kényszerítővé.

Mielőtt ezekre a védekezésekre áttérne, rá kíván mutatni a cserebogár életmódjára úgy, ahogy azt a védekezés szempontjából ismernünk kell. Nálunk a cserebogár rendszeren azokban az esztendőben mutatkozik, amelyek számjegyének összege hárommal maradék nélkül osztható. Ez az országos cserebogárjárás. Vannak azonban előtte és utána is cserebogaras esztendők, de ezek az előbbivel szemben kisebb jelentőséggel bírnak. Azonkívül vannak vidékek, ahol a cserebogár egész fejlődése 3 esztendeig (36 hónapig) tart, viszont az északi fekvésű vármegyék egyike-másika olyan, hogy ott 4 esztendő (48 hónap) szükséges a cserebogár fejlődéséhez. Természetes, hogy így a cserebogárjárázás nem minden helyén esik egy és ugyanazon esztendőre. Vannak vármegyék, ahol egyik esztendőben egyik részen országos cserebogárjárás van, a többiben pedig számottevő cserebogár egyáltalán nincs. Másutt megfordítva áll a helyzet.

A bogár április utolsó napjaiban jelenik meg és röpdös körülbelül június közepéig. Négy-öt hétig rajzik. Eleinte csak a hímek

jelennek meg, utánuk a nőstények. Ez utóbbiak körülbelül 10—12 nap múlva annyit rágtak s annyira fejlődött belsejükben a pete, hogy eltűnnek a föld alá és lerakják első tojásrészletüket. Minthogy egy nőstényben 10 petecső van és egy petecsőben 2—3 tojás fejlődhet egyszerre, innen van, hogy a nőstény sok esetben 20—30 tojást tojhat. Ha a nőstény a peterakást elvégezte, ismét feltűnik, ismét rág és 10—15 nap múlva másodszor tojja le ugyanazt a mennyiségű tojást. Ezt megismétli harmadszor is. Eszerint nyilvánvaló, hogy a cserebogár nősténye 60—90—100 tojást tojhat. A bogár eme rajzásából kiderül, hogy védekezés esetén elsősorban a korán megjelenő bogarakra kell súlyt vetni, hogy a nőstényeket meg kell akadályozni a tojás lerakásában. Ha ezt nem akadályoztuk meg, ez már a védekezés sikerének rovására válik. A letojt tojásokból csakhamar kikel a pajor. Az első esztendőben nem tesz kárt, mert inkább rothadó anyagokkal él, de a második és harmadik esztendőben annál jelentékenyebb kárt okoz. A pajor élete 25—26. hónapjában (július-augusztusban) bebábozódik és a telelés után következő tavasszal megjelenik mint kész bogár.

A bogarak eme fejlődése során kétféle kárral állunk szemben. Először azzal, amelyet a rajzó bogár a lombos fában okoz, másodszor azzal, amelyet lárvája, pajorja a föld alatt a különböző növények gyökerében tesz. Az előbbi kár a kertészetnél nyilvánvaló, hiszen nemcsak a fa levelét és virágát pusztítja el, hanem ha figyelembe vesszük, hogy a levél pusztítása miatt nem fejlődik a következő évi termőrügy sem és elmarad a tömegek növekedése (ezt elsősorban az erdész érzi meg) akkor nyilvánvaló, hogy a cserebogár okozta kár már így is jelentékeny. (Előadó itt bemutat néhány fakorongot, amelyeken látható, hogy a cserebogaras esztendőben a fa évgyűrűje milyen keskeny, vagyis milyen kevés fa fejlődött a következő két év széles gyűrűjével szemben, amikor a cserebogár a fát nem bántotta. E három korong fogalmat nyújt az erdőgazdaság faveszteségéről.)

Hogy a mezőgazda minő károkat szenved a pajortól, azt vázolni és minden kárt felsorolni szinte lehetetlen. Nincs természet gazdasági növény, amelynek gyökerében ez az állat kárt ne tenne. A természet kapások, gabonaneműek, takarmány-

növények, továbbá a kaszáló, a rét, a legelő mind rengeteget szenved ettől az állattól s még hozzá annál nagyobb mértékben, minél inkább körül van véve az ilyen terület lombos erdőkkel, kertekkel és minél lazább az illető talaj.

Ilyen körülmények között eléggé meg van okolva a védekezés. A védekezés terén ajánlatos eljárásokat a következőkben ismertetni:

A legrégebb védekezési mód a szedés. Ez eljárás mellett ma is, mint az alább elmondandó esetek igazolják, ki kell tartanunk. Ezzel egyébként későbbben részletesebben óhajt foglalkozni. Ugyancsak a rajzó bogár ellen próbálják alkalmazni a mérgezést is. Megmérgezik a lombot, ha eszik belőle a bogár, a megevett méregtől el kell pusztulnia. Itt azonban az a baj, hogy miután magas fákat kell permetezni, a permetezés munkája költséges. Továbbá a megmérgezett bogár sokszor olyan helyen hull el, hogy ennek folytán nemcsak a hasznos mezei vad, de bizony a hasznos állatok is — baromfi — elpusztulnak. Tehát már magában véve ez a körülmény állja utját ennek az eljárásnak.

A pajorok ellen szintén szedéssel igyekszünk védekezni. Ez ugyan lassu munka, mert ritkábban kerül az ember szeme elé a pajor, de mindenesetre olyan, hogy ki kell tartanunk amellett. A pajor ellen ajánlott különböző biológiai védekezések (penészgombák, baktériumok, ragadozó állatok), sajnos, nem adnak olyan eredményt és egyáltalában nem olyanok, hogy azokat akarunk és szükségünk szerint alkalmazhatnók. A pajor ellen alkalmazott szénkéneg szintén nem tökéletes, mert még az igen nagy adagok ellenére (négyzögméterenként 80—120 gramm) is akad elég pajor.

Ha mindezt megfontoljuk, érthető, hogy védekezéskor a gazdák miért fognak hozzá a bogár szedéséhez. E tekintetben az első példát nálunk Sopron megye mutatta, ahol néhai *Kobza* gazdasági egyesületi titkár próbálta ezt a kérdést szervezni. Ugyanezt megtette Sáros megye is, ahol *Piller* Kálmán gazdasági egyesületi elnök kezdesére ugyanezt a dolgot *Kobza* mint odahelyezett állattenyésztési felügyelő folytatta. Vannak példáink Székelyudvarhely, Szeben megye területéről is, továbbá Sopron város határából, ahol ez a bogárszedés rendszeres ugyan, de kismértékben és oly csekély költséggel történik, hogy ebből hasznot nem igen lehet

remélni. Már jelentékenyebb eset volt, amikor 1911-ben Abaujtona megye a cserebogárirtást saját vármegyei szabályrendelete alapján végezte.

Mielőtt előadó ezt ismertetné, a dánok példájára kíván rámutatni. Dániában az ujabban virágzásnak induló tejgazdaságok folytán a lóhere rendkívül sokat szenvedett a pajortól, amennyiben az ezzel a növénynyel bevetett táblákat 1887 előtt a cserebogár pajorja a szó legszorosabb értelmében tönkretette. Ez oknál fogva a dán kormány 1887 április 1-én egy törvényt hozott, amely a bogaraknak (bogár és pajor alakban való) irtását elrendeli. A törvény röviden kimondja, hogy a bogarakat irtani kell, hogy azokat a községek váltják be és az ebből felmerülő költségeket részben az érdekelt községek és városok, részben az állam fedezi. E törvény alapján indult meg a védekezés 1887-ban Dániában és mert ott a cserebogárfejlődés négy esztendő, ez a védekezés megismétlődött a következő öt rajzási időszakban is. Az ezen törvény által elért eredmények igazán meglepők voltak. 1887-ben 7 és $\frac{1}{2}$ millió dán font bogár került kiirtásra, 1891-ben 3·1, 1895-ben 1·5, 1899-ben 1·6 millió, 1903-ban pedig már csak .8131 dán font. E számsorozatot bemutatja az előadó Dániának öt térképen is, ahol e számsornak megfelelően fel van tüntetve a cserebogár apadása Dánia területén. 1903 óta azt lehet mondani, hogy Dánia teljesen megtisztult a cserebogártól, mert az azóta végrehajtott két cserebogár szedése alkalmával oly kis mennyiségű cserebogár került össze, hogy az már számba sem vehető. Ami tehát Dániának sikerült 1887 óta mai napig, remélhetjük, hogy ugyanez sikerülni fog nekünk is.

Ezután az említett abauji védekezésnek történetét ismerteti előadó. A védekezés eszméjét 1910. év végén vetette fel Sziklay Emil főispán, aki a földművelésügyi miniszteriumban kapott információja folytán fölkerlte a rovarügyi állomást arra, hogy állítson össze a cserebogárirtás végrehajtásáról egy szabályrendelettervezetet. E szabályrendelet akként gondoskodott a cserebogár beváltásáról, hogy amennyi cserebogarat valamely község bevált, annyi-
nak költségét viselni is köteles és minthogy már az irtás elején kitént, hogy mennyire igazságtalan ez a rendelkezés (voltak községek, ahol sok az erdő, kevés a szántóföld, ezek sokat váltanak

be, sokat fizetnek és kevés a hasznuk; viszont vannak községek, ahol sok a szántóföld, kevés az erdő, kevés a bogár, keveset fizetnek és nagy a hasznuk): Abauj vármegye még 1911. évi június hó 22-én módosította e szabályrendeletet azzal, hogy kimondotta, hogy a vármegyében beváltott összes cserebogarak költségét a vármegyei gazdák összesen térítik meg, azaz a költségeket a földadó arányában kivett pótdadó útján fedezik. Ilyen alapon indult meg a cserebogárirtás Abaujban. A vármegye alispánja: Puky s annak betegsége idején helyettese: Horváth Elemér főjegyző nagy lelkesedéssel fogtak e munka végrehajtásához. Minden egyes községben kijelölt bizalmiférfiak nagy részt vettek ki a munkából a közigazgatás tisztviselői is (főszolgabírák, községi jegyzők) s csakis ennek volt köszönhető, hogy a kezdet elmaradhatatlan nehézségei ellenére az eredmény igazán fényes volt. Az április 24-én kezdett és május első napjaiban végződött cserebogárszedés azzal zárult, hogy 767.174 drb. cserebogár jött össze. Hogy ez a szedés milyen tömeges volt egyes községekben, ime néhány példa: Perény község, amelynek lakossága 1239, egy napon 3280 kg.; Somodi község 1223 (lakos) május 7-én 3092 kg.; Jánok község (738 lakos) május 2-án 2389 kg.; Göncz város (2904 lakos) május 5-én 1252 kg.-ot szedett össze. E szám természetesen igen változó, mert egyrészt attól függ, hogy az illető községet milyen lombos fák veszik körül, hogy milyen az időjárás, hogy a nép aznap mivel van elfoglalva. Mindenesetre nehézségek még voltak, mert tájékozatlan lévén a nép, elsősorban odaigyekezett, ahol közel és sok cserebogarat talál s így a távolban fekvő erdők egy része szedetlen maradt. Emellett sajátzerű felfogása a népnek, hogy a jobbmodu gazda eleinte idegenkedett a szedéstől s azt követelte, hogy csak a szegény nép szedje. Csak akkor, amikor látta az összegyülemelő nagy cserebogármennyiséget, jutott arra a belátásra, hogy neki is hozzá kell fogni a munkához. Még az első héten megtörtént, hogy csendőrséget és közerőt kellett kirendelni. De később ez már elmaradt. Amikor a cserebogárszedés bevégeződött, a számadásokból kitűnt, hogy az összeszedett cserebogarak a vármegyének 91,631 koronájába kerültek. Ez mindenesetre jelentékeny pénzösszeg, ha azonban tekintettel vagyunk arra, hogy a bogártól a vármegye gyümölcsfái majdnem teljesen bántatlanul

maradtak már az első évben és ha tekintetbe vesszük, hogy azon szomorú viszonyok, amelyek 1909 és 10-ben Abauj völgyeiben e téren fennállottak, amikor az ottani május-juniusban ki volt sülve, már ilyen mértékben nem fognak elfordulni, akkor ez a pénzösszeg szembeállítva az elért eredménnyel olyan csekély, hogy azzal szemben elesik minden komoly kifogás.

Ha az abauji akció költségét összehasonlítjuk a Dániában felmerült költségekkel, amelyek szerint 1887-ben $7\frac{1}{2}$ millió dán font beváltása 660.000 dán koronába került, akkor az abauji írtás pénzügyileg kedvezőbb.

Látva a dán és abauji példát, nem kell csodálkoznunk afelett, hogy már egyre jobban terjed az országban a gazdaközönség között az az igyekezet, hogy a cserebogár ellen való védekezés általános legyen. S előadó azt minden tekintetben helyesli is, mert a cserebogárszedésnek a jelenlegi módja tényleg a legkedvezőbb is. A cserebogárszedés költségét a vármegye adja, e pénzt a vármegye népe kapja vissza s a szedésből származó haszon a vármegye gazdáinak javára válik. Ez tehát olyan eljárás, amely egyéb csapásokkal szemben hozott áldozat tekintetében a leghasznosabb. Áldozatot hozunk a jégkár, tűzveszedelem, árvízveszedelem ellen való védekezés céljából, pedig az ezen téren fenyegető kár mindig kétséges. Ezzel szemben a cserebogárral úgy állunk, hogy itt biztosan tudjuk, mikor fog bekövetkezni és a biztos kár megakadályozására hozunk áldozatot. Így tehát e tekintetben is megokolt, hogy a védekezés mind általánosabb legyen és minél korábban kezdődjék.

Tekintve, hogy a cserebogár ellen való védekezés nálunk jó uton halad és remélhetőleg terjedni fog az ország érdekelt vármegyéi között, előadó nem terjeszt elő e tárgyban semmiféle javaslatot, hanem elégségesnek tartotta, hogy az örvendetes munkálatokról a szakosztályt egyszerűen informálja.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

138/1913. sz. — Közhírré teszem, hogy a Derecske községi (Sopron vármegye) születésű *Strobl József* részére 1910. évi július hó 9. napján 20. sz. alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvéen, ahelyett nevezett részére folyó évi 138. ügyszám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Kelt Görgényszentimre, 1913. évi február hó 17. napján.

Szarmány Ferencz

a m. kir. erdőőri szakiskola igazgatója.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozás. Sárvár-felsővidéki gróf *Széchenyi Sándor*, valóságos belső titkos tanácsos, az osztrák vaskorona-rend I. osztályának és a Ferencz-József-rend nagykeresztjének tulajdonosa, a magyar főrendiház örökös tagja, ki egyesületünknek régi alapító tagja volt, f. év február hó 17-én 76 éves korában Wienben jobb létre szenderült. Béke poraira!

A gránitkő erdei termék. Amint azt Kelecsényi Ferencz kir. erdőfelügyelő ur volt szives az Erdészeti Lapokkal közölni, R. Gy. erdőbirtokos erdejében gránitkőbányát nyitott. A gránitkövet a szomszédos urbéresék legelőjén óhajtja kiszállítani, de az urbéresék ezt nem engedik meg. Az ügy ebből kifolyólag a vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához, majd felebbezés folytán a m. kir. közigazgatási bírósághoz kerül.

A vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága a kir. erdőfelügyelő abbeli álláspontját, hogy a termelt gránitkő erdei termék, illetve erdei melléktermék, magáévá teszi. Kétséget nem szenved ugyanis, mondja a bizottság, hogy a kérdéses kőbánya az erdő mélyében és erdőterületen fekszik, miért is ezen erdő belsejéből kikerülő és a természet által alkotott kőanyag, erdei termék s ille-

tőleg erdei melléktermék fogalma alá vonandó. Az 1879. évi XXXI. törvénycikk 95. §-a erdei terméknek minősíti egyebek között az erdőből kikerülő földet, agyagot és tőzeget, a 85. § alapján megállapított érték- és árszabályzatokban pedig ott szerepel a kőanyag is s így a bizottság a törvény szellemével nem tartja összeegyeztethetőnek azt, hogy az erdei terméskő az erdei termékek sorából kivétessék s hogy erre az idézett törvénycikk 178. §-ban biztosított kedvezmény ne vonatkozzék.

A m. kir. közigazgatási bíróság a felelbezés folytán hozzá került ügyben 8953/1912. k. sz. alatt meghozott ítéletében a vármegyei közigazgatási bizottság határozatát magéává teszi a gránitkővet erdei mellékterménynek minősíti és az erdőtvény 178. §-ában biztosított kedvezményt erre is kiterjeszti, mert — mondja e bíróság ítéletének indoklásában — az idézett szakasz nem fatermékekről, nem is erdőgazdasági termékekről, hanem egyszerűen erdei termékekről szól. Az erdőből származó kő az erdőtvény 95. §-a szempontjából pedig okvetlen erdei terméknek minősítendő, mert e szakasz az ott felsorolt termékeken kívül még „vagy egyéb erdei terméket” is említ, amely fogalom a gránitkőre is vonatkozik.

Kérelem szaktársainkhoz. Egy nagy angol muzeummal állók összeköttetésben, melynek gyűjteményéből hiányzik a *magyarországi medvének bolhája*.

Miután nagyon kértek arra, hogy azt nekik beszerezsem s mivel két ilyen nekem szánt gyűjtemény nem érhetett rendeltetési helyére, amennyiben az egyik hátizsákostul a havasokon veszett el, a másik pedig a postai szállításnál ment tönkre; ez okból *lapunk* hasábjain fordulok ama szaktársaimhoz, kiknek kerületében van medve s nagyon kérem, sziveskednének ezen parazitákat alkalomadtán kiszedetni.

Meggyűjtésükre és megőrzésükre vonatkozólag az alábbiakat kérném szem előtt tartani:

A vadászathoz egy kis (1—2 deczis) vastag falu (pl. kékítőből visszamaradt) jól kitisztított üvegecske viendő ki. Az üveg megtöltendő közönséges (nem denaturizált) spirituszszal, melybe 10—15 csepp rendes gliczerin keverendő.

A lőtt medvének — még mielőtt a hulla kihült — lapoczkái

között, valamint füle tövén szedhetők össze leginkább a bolhák és egyszerűen (össze nem roppantva) a töltött üvegbe teendők.

Az alaposan ledugaszolt üvegcsét jól bepakkolva kéremczimemre az előállott költségek utánvételezése mellett elküldeni.

Hálásan megköszönöm.

Brád (Hunyad m.).

Michalus Sándor,
m. kir. főerdőmérnök.

Elszámolás a „Mensa Academica“ czéljaira befolyt adományokról. A főiskolai „Mensa Academica Egyesület“ elnöksége őszinte és hálás köszönetének nyilvánítása mellett ujabban a következő adományokat nyugtázza: Országos Erdészeti Egyesület 300 K, Állami vasgyárak központi igazgatósága 200 K, Országos Bányászati és Kohászati Egyesület 100 K, Nagybányai m. kir. bányai igazgatóság 100 K, zs. Márton Sándor 100 K, Pausinger Károly 10 K. A mai napig beérkezett adományok összege: 16.276 K.

Az elnökség.

500 év óta gyógyítanak csuzt, köszvényt, ischiast, bőrbajokat stb. *Trencsén-Teplicz 36—42 C^o* természetes forróságu kénes hévviz- és iszapfürdői, Felső-Magyarország, a berlin-oderberg-wieni fővonalon. Szállodák fürdőikkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. Festői fekvés. Enyhe éghajlat. Legnagyobb kényelem. Új fürdők. Új szállodák. Új iszapfürdők. *Házikurákhoz kénes iszap- és vizszétküldés.* Művészi prospektussal szívesen szolgál a fürdőigazgatóság.

Egyesületi tagok és azok hozzátartozói tagsági igazolványuk felmutatása mellett következő kedvezményeket élveznek: június 15-ig és szeptember 1-től kezdődőleg napi 8 koronáért jó szobát, teljes ellátást, fürdőt és fürdőruhát. Azon tagok, kik fent leirt időszakban ezen kedvezményes „Hivatalnoki penziót“ nem veszik igénybe, de a fürdőigazgatóság tulajdonát képező házak egyikében laknak, a fürdőknél 50% kedvezményt kapnak. Június 15-től augusztus végéig 25%o. Iszapszétküldésnél 10%o.

Faragó Béla cs. és kir. udvari szállító, zalaegerszegi magpergetőgyárának idei főárjegyzéke megjelent. A gyár érdeklődőknek azt szívesen megküldi.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A Személyem körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére *Krause* Géza erdőtanácsosnak, sok évi hű és hasznos szolgálata elismerésül, *Ferencz* József-rendem lovagkeresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1913. évi január 30-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.
LUKÁCS LÁSZLÓ s. k.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, a magyar földmivelésügyi miniszter legalázatosabb előterjesztésére Bécsben, 1913. évi február 12-én kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott az erdőfelügyelőségi szolgálatnál: *Lászlóffy* Gábor miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőtanácsost miniszteri tanácsossá, a községi erdők kezelésénél: *Sümegh* Ignác, *Nádas* Béla, *Pékh* József, *Jávorszky* Albert és *Fás* Gyula főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, a magyarországi kincstári erdők kezelésénél: *Chrenóczy Nagy* Antal, *Emericzy* Győző, *Nemes* Károly és *Temesváry* Béla főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, valamint *Rochlitz* Nándor erdőtanácsost, a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésénél pedig *Mariányi* János főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsost főerdőtanácsosokká, továbbá legkegyelmesebben adományozni méltóztatott az erdőfelügyelőségi szolgálatnál *Nagy* Károly főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, dr. *Hoffmann* Gyula, *Tichy* Kálmán és *Dezsényi* Jenő alerdőfelügyelőnek az erdőfelügyelői címet és jelleget, *Czimra* József és *Babos* József alerdőfelügyelőknak az erdőfelügyelői címet; az állami kezelésbe vett községi erdők kezelésénél: *Héjas* Kálmán erdőtanácsosnak a főerdőtanácsosi címet és jelleget, *Török* Albert felmérési felügyelőnek a műszaki főtanácsosi címet, *Peetrás* Jakab, *Szuppek* József és *Seh* Jenő főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jelleget, *Jüngling* János főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet, végül a magyarországi kincstári erdők kezelésénél: *Szenes* József főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, *Czékus* György erdőtanácsosnak a főerdőtanácsosi címet és jelleget, *Székely* István, *Fischl* József, *Ivanich* Ferencz, *Ráduly* János és *Földes* Tamás főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi címet és jelleget, *Lánczy* Antal főerdőmérnöknek pedig az erdőtanácsosi címet.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter, Ő császári és Apostoli kir. Felségének Bécsben 1913. évi január hó 24-én kelt legmagasabb engedélye alapján *Köváry*

László m. kir. főerdőtanácsost sok éven át teljesített szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Nagy* Lajos m. kir. erdőmérnökgyakornokot Beszterczéről Dévára helyezte át az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

*

Ifj. *Havas* János erdőmérnök az egri papnövelde erdőtisztjévé neveztetett ki Belpátfalva (Borsod m.) székhelyllyel.

*

Barsi Nándor a váczai püspöki uradalomhoz erdőmérnökké neveztetett ki.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Daum* Alfréd m. kir. segéderdőmérnököt a besztercei erdőigazgatóságtól áthelyezte a besztercei állami erdőhivatalhoz s megbizta a jaádi m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével; *Riedl* Gyula m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Borgóprundra az ott székelő borgói felső m. kir. erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Merényi* Gyula főerdőtanácsosi cízzel felruházott m. kir. erdőtanácsost további szolgálattételre a tótsóvári m. kir. erdőhivatalhoz (főnökhelyettesnek) osztotta be, *Nagy* Károly m. kir. erdőtanácsost pedig áthelyezte az orsovai m. kir. erdőhivataltól a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz (főnökhelyettesnek).

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvetetett az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1912. évi december hó 14-én tartott rendes évnegyedes ülésén.

Jelen voltak: Horváth Sándor miniszteri tanácsos elnök, Lászlóffy Gábor miniszteri tanácsos előadó, Laitner Elek miniszteri tanácsos, Nagy Károly, Péch Kálmán, Arató Gyula, Kócsy János, Gyöngyössy Béla, Kozma István, Kovács Gábor, Kaán Károly m. kir. főerdőtanácsosok, Nagy Elek m. kir. főerdősztanácsos és Kacsanovszky József m. kir. erdőtanácsos bizottsági tagok, Térfi Béla m. kir. erdőtanácsos, az alap jegyzője.

Elnök üdvözlőlvén a megjelent tagokat, bejelenti, hogy *Havas* József min. tanácsos, bizottsági tag hivatalos elfoglaltsága miatt az ülésre meg nem jelenhetett.

1. Jegyző felolvassa az alpnak 1912. évi szeptember hó 30-án mutatkozott álladékkára vonatkozó kimutatást, mely szerint:

Az alap vagyonának álladéka 1912. év szeptember hó 30-án.

Folyószám	Megnevezés	A m. kir. posta- takarékpénztárnál		A magyar leszámítoló és pénzváltó banknál				Jegyzet
		készpénzben		értékpapír				
		K	f	K	f	K	f	
1	Álladék a mult évnegyed végén	5136	85	23773	—	300000	—	
	<i>Bevétel a folyó évnegyedben:</i>							
2	Járulékok, adományok	15750	11	—	—	—	—	
3	Gyümölcsöző tőkék kamata	—	—	302	81	—	—	
4	Különféle bevételek	—	—	—	—	—	—	
5	Átutalások a postatak. pénzt.-hoz a leszámít. bankhoz	—	—	12000	—	—	—	
6	Értékpapírok eladásából	—	—	—	—	—	—	
7	Átfutó bevételek	—	—	—	—	—	—	
8	Vásárolt értékpapírok	—	—	—	—	25000	—	
	Összesen	20886	96	36075	81	325000	—	
	<i>Kiadás a folyó évnegyedben:</i>							
1	Kiadás az alaptőkéből	—	—	—	—	—	—	
2	Kifizetett segélydíjak	1730	—	—	—	—	—	
3	Kezelési kiadások	—	5 52	—	—	—	—	
4	Különféle kiadások	—	—	28	14	—	—	
5	Átutalások a postatak. pénzt.-tól a leszámítoló banktól	12000	—	—	—	—	—	
6	Értékpapírok vásárlása	—	—	22062	50	—	—	
7	Átfutó kiadások	—	—	113	89	—	—	
8	Eladott értékpapírok	—	—	—	—	—	—	
	Összesen	13735	52	22204	53	—	—	
	Levonva a bevételből a kiadást mutatkozik tiszta vagyon	7151	44	13871	28	325000	—	
	Ebből az összegből esik:			346022	72	—	—	
	1. alaptőkére	—	—	220079	30	—	—	
	2. folyó kezelésre	—	—	125943	42	—	—	
	A folyó kezelésnél kimutatott összegeből esik:							
	a) 1911/1912. évre engedélye- zett segélyekre	—	—	100	—	—	—	
	b) 1912/1913. évre engedélye- zett segélyekre	—	—	64500	—	—	—	
	c) 1912. évi tiszta jövedelem	—	—	61343	42	—	—	

Budapest, 1912. évi szeptember hó 30-án.

Geyer H. Viktor s. k.
m. kir. erdőszámvizsgáló
az alap számvivője.

Bizottság a jelentést tudomásul veszi s Kócsy János bizottsági tag indítványára elhatározza, hogy a rendelkezésre álló s a folyó kezelésnél nélkülözhető készpénzkészletből 15.000 korona névértékű koronajáradékot vásárol.

2. Jegyző bejelenti, hogy a földművelésügyi miniszter ur Öngagyémeltósága az alap 1911. évi zárószámadását a számvevőség erdészeti csoportja által felülvizsgáltatta s a helyesnek talált számadások alapján felhatalmazta a bizottságot, hogy az alap számvevőjének a szokásos felmentvényt megadhassa.

A bizottság a bejelentést tudomásul véve elrendeli, hogy az alapszabályzat 8. §-ának 2. pontja értelmében a zárószámadás a jelen ülés jegyzőkönyvében egész terjedelmében közzététessék s hogy az alap számvevőjének a szokásos felmentvényt megadassék.

Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap zárószámadása az 1911. évről.

I. Zárószámadás. (L. 244. és 245. lapon.)

II. Az 1911. évi tiszta jövedelem s ennek az alaptőkét illető $\frac{1}{5}$ részének kiszámítása.

a) Valódi bevételek.

1. Járulékokból befolyt	69768 K 35 f
2. Gyümölcsöző tőkék kamataiból	12052 K 73 f
A valódi bevételek összege	81821 K 08 f

b) Valódi kiadások.

1. Kezelési kiadások	1154 K 15 f
2. Különléle kiadások	26 K 68 f
A valódi kiadások összege	1180 K 83 f

Összehasonlítás.

a) A valódi bevételek összege	81821 K 08 f
b) A valódi kiadások összege	1180 K 83 f
Tiszta jövedelem	80640 K 25 f

Ebből illeti az alaptőkét $\frac{80640 \cdot 25}{5} = 16128 \cdot 05$ K

eszerint maradna kiosztható $80640 \cdot 25 - 16128 \cdot 05 = 64512 \cdot 20$ K, de mivel a segélyek csak kerek százasokban adatnak ki (64500 K), az alaptőkére

esik $80640 \cdot 25 - 64500 = 16140$ K 25 f

III. Alaptőke nyilvántartása.

1. Maradvány az 1910. évről	200414 K 05 f
1911. évi gyarapodás.	
a) Az 1910/11. tanévre engedélyezett segélyek megszüntetéséből:	
1. Özv. Hajós Gyuláné Gyula fiának 300 K segélyéből megszavazott 5 havi részlet.....	150 K — f
2. Kováts Elek m. kir. főerdőszámtanácsos Pál fiának 200 K segélyéből	80 K — f
3. Biró Lajos m. kir. főerdőmérnök László fiának 200 K segélyéből	80 K — f
b) A tiszta jövedelemből való részesedésből:	
1. Az értékpapírok vásárlásánál elért értékpapírnyereség	3155 K — f
2. Az 1911. évi jövedelemnek $\frac{1}{5}$ -része a (II.) szerint	16140 K 25 f
Az alaptőke maradványa 1911. év végén (III.)	220019 K 30 f

IV. Folyó kezelés.

Maradvány az 1911. év végével az (I.) szerint	323969 K 30 f
Ebből levonva az alaptőkére eső részt a (III.) szerint	220019 K 30 f
Marad a folyó kezelésre (IV.)	103950 K — f

V. Segélyek nyilvántartása.

a) Az 1910/11. tanévre engedélyezett segélydíjak:	
1. Maradvány (hátralék) az 1910. év végén	— K — f 35650 K — f
2. Erre kifizetett az 1911. év július végéig ...	35340 K — f — K — f
3. Megszüntettetett a III. alatti 1—3. tételek szerint	310 K — f 35650 K — f
Hátralék 1911. év végén	— K — f — K — f
b) Az 1911/12. tanévre engedélyezett segélydíjak:	
1. A F. M. 90860/911. számú rendeletével engedélyezett	— K — f 59300 K — f
2. Erre kifizetett 1911. évi december hó végéig	19850 K — f 19850 K — f
Hátralék 1911. év végén	— K — f 39450 K — f
c) Az 1912/13. tanévre segélyképen kiosztható lesz a II. szerint.....	
	— K — f 64500 K — f
A folyó kezelés összege (V) = (IV)	— K — f 103950 K — f
Budapest, 1912. évi január hó 5-én.	

Huttya Pál s. k.,
m. kir. erdőszámvizsgáló,
az alap számvívője.

Megvizsgálták és helyesnek találták:

Budapest, 1912 május hó 31-én.

Lászlóffy Gábor s. k.
min. tanácsos.

Nagy Vincze s. k.
kir. erdőigazgató.

Kaán Károly s. k.

Folyószám	T á r g y	A m. kir. postatakarékpénztárnál		A magyar leszámítoló és pénzváltó banknál				Összesen		Főkönyvi lapja
		készpénzben		értékpapír						
		K	f	K	f	K	f	K	f	
	<i>Bevétel:</i>									
1.	Maradvány az 1910. évről			14	05	200400	—	200414	05	1
	a) az alap- vány tőkénél ... b) a folyó kezelésnél	6366	05	26983	95	61600	—	94950	—	1
	<i>Folyó évi bevétel:</i>									
2.	Járulékok és adományok	69768	35	—	—	—	—	69768	35	2
3.	Gyümölcsöző tőkék kamatai	87	40	11965	33	—	—	12052	73	3
4.	Különféle bevételek	—	—	—	—	—	—	—	—	4
5.	A magyar leszámítoló és pénzváltó banknál a m. kir. postatakarékpénztárhoz átutalt összegek	1500	—	—	—	—	—	1500	—	5
6.	A m. kir. postatakarékpénztártól a magyar leszámítoló és pénzváltó bankhoz átutalt összegek	—	—	10000	—	—	—	10000	—	6
7.	Átfutó bevételek	116	—	188	67	—	—	304	67	8
8.	Beszerzett értékpapírok a vételár erejéig	—	—	—	—	34845	—	34845	—	10
9.	Az értékpapírok vásárlásánál elért értékpapírnyereség	—	—	—	—	3155	—	3155	—	10
	Bevételek összege	77837	80	49152	—	300000	—	426989	80	—

számadás.

Folyószám	T á r g y	A m. kir. postatakarékpénztárnál		A magyar leszámítoló és pénzváltó banknál				Összesen		Főkönyvi lapja
		készpénzben		értékpapír		K	f	K	f	
		K	f	K	f					
	<i>Kiadás :</i>									
1.	Kifizetett segélydíjak...	55190	—	—	—	—	—	55190	—	15
2.	Kezelési kiadások ...	1154	15	—	—	—	—	1154	15	16
3.	Különféle kiadások ...	—	—	26	68	—	—	26	68	17
4.	A magyar leszámítoló és pénzváltó banktól a m. kir. postatakarékpénztárhoz átutalt összegek ...	—	—	1500	—	—	—	1500	—	18
5.	A m. kir. postatakarékpénztártól a magyar leszámítoló és pénzváltó bankhoz átutalt összegek ...	10000	—	—	—	—	—	10000	—	19
6.	Átfutó kiadások ...	116	—	188	67	—	—	304	67	21 22
7.	Értékpapírok vásárlására fordított összegek	—	—	34845	—	—	—	34845	—	20
	Kiadások összege ...	66460	15	36560	35	—	—	103020	50	—
	<i>Összehasonlítás :</i>									
1.	A bevételek összege	77837	80	49152	—	300000	—	426989	80	—
2.	A kiadások összege	66460	15	36560	35	—	—	103020	50	—
	Maradvány 1911. év végével (I.) ...	11377	65	12591	65	300000	—	323969	30	—

49110/912. számhoz.

Megvizsgáltnán a zárszámadás, a főkönyvi adatokkal megegyezőnek és helyesnek találtatott.

P. H.

Budapest, 1912. évi július 23-án.

Gergő s. k.

Vallent s. k. VII. 22.

A hivatalos másolat hitelül:

Budapest, 1913. évi január hó 4-én.

Stégmeier Ödön s. k.
erd. s.-hiv. igazgató.

3. Előadó bemutatja Kriszta Gyula m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy Ilona leánya az Angolkisasszonyok eperjesi leánynevelő intézetében ingyenes alapítványi helyre vétetett fel, kéri a részére adományozott 200 korona segély meghagyását.

A bizottság arra való tekintettel, hogy a gyermek neveltetése az internátusi mellékiadások miatt az ingyenes hely daczára is jelentékeny összeget emészt fel, a segély meghagyását határozta el.

4. Előadó bemutatja Brausil Miksa m. kir. főerdőmérnök beadványát, melyben Beata leányának adományozott 200 korona segély meghagyását kéri, annak daczára, hogy leánya a temesvári felsőbb leányiskola internátusában kedvezményes helyre vétetett fel.

A bizottság a 3/a indokolással a segély meghagyását határozta el.

5. Előadó bemutatja Liegler Mihály m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben a két gyermekének adományozott 400 korona segély meghagyását kéri, habár gyermekei az internátusokban részben ingyenes, részben kedvezményes helyet élveznek.

A bizottság arra való tekintettel, hogy folyamodónak négy gyermeket kell neveltetnie, s ezek közül háromat házon kívül taníttatnia, s hogy az ezzel kapcsolatos költségek a fenti kedvezmények mellett is 1000 koronát meghaladnak, a segély meghagyását határozta el.

6. Előadó bemutatja özv. Lohr Antalné beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy leánya a szabadkai tanítóképzőben ingyenes helyet nyert, kéri a segély meghagyását.

A bizottság a folyamodó szorult anyagi helyzetére való tekintettel a segély meghagyását határozta el.

7. Előadó bemutatja Snepelt Kálmán uradalmi intéző beadványát, melyben bejelenti, hogy gyámleánya, Sümegh Mária, az egri káptalan részéről 600 korona segélyben részesül.

A bizottság arra való tekintettel, hogy az atyátlan-anyátlan árvának tisztán az így nyert segélyekből kell magát fentartania, a részére adományozott 400 korona segély változatlan meghagyását határozta el.

8. Előadó bemutatja Vajda Ákos m. kir. főerdőmérnök bejelentését, mely szerint Péter fia 180 korona kedvezménynyel lett a kolozsvári unitárius főgimnázium internátusába felvéve.

A bizottság arra való tekintettel, hogy folyamodónak négy gyermek tanításáról kell gondoskodnia, a kérelem teljesítését határozta el.

9. Előadó bemutatja Szecskey Dezső erdőmérnök kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy László fia az eperjesi Tanítók Háza intézetében ingyenes alapítványi helyet nyert, a segély meghagyását kéri.

A bizottság a 3. pont alatti indokolással a segély meghagyását határozta el.

10. Előadó bemutatja özv. Pál Tamásné kérvényét, melyben az erdészeti főiskolán 600 korona államszegélyt nyert Ferencz fiának annak idején adományozott 300 korona segélynek változatlan meghagyását kéri.

A bizottság a folyamodó nehéz anyagi helyzetére való tekintettel a segély meghagyását határozta el.

11. Előadó bemutatja Bárdos József m. kir. erdőtanácsos beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy két, az alapból együttesen 300 koronával segélyezett leánygyermek az ungvári Mária-házban ingyenes alapítványi helyet élvez, a segély meghagyását kérelmezi.

A bizottság arra való tekintettel, hogy a folyamodónak 5 gyermek neveléséről kell gondoskodnia, a kérelem teljesítését határozta el.

12. Előadó bemutatja Székely István m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben a Gusztáv és Tivadar fiainak együttesen adományozott 300 koronából a Tivadarra eső résznek István fiára átruházását kéri, mert Tivadar fia katonai alreáliskolába vétetett fel.

Habár a folyamodónak István fia az erdészeti főiskolán már részesül 600 korona ösztöndíjban, a bizottság mégis a kérelem teljesítését határozta el, mert folyamodónak 6 gyereket kell neveltetnie s azok közül hármat házon kívül taníttatnia.

13. Előadó bemutatja Dianovszky Pál m. kir. erdőtanácsos kérvényét, melyben a Jolán leányának adományozott 200 korona segélynek Mária leányára átruházását kéri, mert Jolánt magánuton kénytelen taníttatni.

Minthogy Mária a múlt tanévi bizonyítványa, valamint a tanintézet, melyet a jelen tanévben látogat, az alapszabályzat követelményeinek teljesen megfelel, a bizottság a kérelem teljesítését határozta el.

14. Előadó bemutatja Szakmáry Ferencz m. kir. főerdőmérnök beadványát, melyben az Ilona leányának adományozott 200 korona segélynek Géza vagy József fiára leendő átruházását kéri, mert Ilonát magánuton kénytelen taníttatni.

A bizottság arra való tekintettel, hogy folyamodónak Géza és József fiai együttesen már 300 korona segélyben részesülnek, az átruházás iránti kérelmet teljesíthetőnek nem találta s csak azt határozta el, hogy Géza és József segélye az alapszabály szerint megengedett maximális segélyösszegre, vagyis 400 koronára kiegészíttessék, a megmaradó 100 korona ellenben beszüntetessék.

15. Előadó bemutatja özv. Hrabovszky Kelemenné kérvényét, melyben a Jolán leányának adományozott 300 korona segélynek Zoltán és Oszkár fiaira átruházását kéri, mert Jolán leánya betegsége miatt iskolába nem járhat.

Mínt hogy a folyamodónak Zoltán és Oszkár fiai egyenként már az alapszabályban megengedett maximális segélyösszegben vagyis 300—300 koronában az eredeti segélykiosztáskor részesítettek, a bizottság a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

Arra való tekintettel azonban, hogy az a 300, illetve 400 korona, mely az alapszabály jelen rendelkezései szerint egy atyját, illetve atyját és anyját elvesztett árvának maximális segélyként adományozható, semmiképpen sem elég arra, hogy a segélyt nyert árva neveltetési és tanítattási költségei abból, valamint a még jelenleg érvényben levő nyugdíjtörvény alapján részükre esetleg megállapított nevelési járulékból fedezetet nyerhessenek, jelen alkalomból kifolyólag a bizottság az alapszabály rendelkezéseinek oly irányú módosítását hozza javaslatba a földmívelésügyi miniszter ur Öngyméltóságának, hogy azok az árvák, kiknek atyjuk 1912. év előtt halt el, vagyis akik a nevelési járulékot, illetve akiknek anyja az özvegyi ellátást a jelenleg még érvényben lévő nyugdíjtörvény alapján élvezik, akik tehát a most tárgyalás alatt álló nyugdíjtörvény előnyeiben csak igen kis mértékben fognak részesülni, egyenként 400, illetve ha teljesen szülőtlenné árvák, 500 korona segélyben legyenek részesíthetők.

Kimondja továbbá a bizottság, hogy az alapszabály ily irányú módosítása esetén a folyamodó Jolán leánya részére adományozott, általa azonban fel nem vehető 300 korona segélyből Zoltán és Oszkár segélyét 400—400 koronára kiegészíti, a fennmaradó 100 K-t pedig beszünteti.

16. Előadó bemutatja Bodnár Richárd m. kir. erdőtanácsos beadványát, melyben bejelenti, hogy az alapból 200 koronával segélyezett Pál fia az egyetemre iratkozott be.

A bizottság az alapszabályzat ide vonatkozó rendelkezésének alkalmazásával a segélyösszeg beszüntetését határozta el.

17. Előadó bemutatja Kerekes János nyug. erdész bejelentését, mely szerint az alapból 200 koronával segélyezett Aladár fia nem iratkozott be az erdészeti főiskolára s így a segélyt nem veheti igénybe.

A bizottság az alapszabályzat ide vonatkozó rendelkezésének alkalmazásával a segélyösszeg beszüntetését határozta el.

18. Előadó bemutatja özv. Neviczky Miklósné beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alapból 300 koronával segélyezett Tibor fia hadapródiskolába iratkozott be, a segély meghagyását kéri.

Mínt hogy az alapszabályzat rendelkezése szerint katonaiskolákba járó gyermekek segélyben nem részesíthetők, a bizottság a segély beszüntetését, illetve a még fel nem vett 270 koronának az alaptökhöz csatolását határozta el.

19. Előadó bemutatja Pásztor Sándor m. kir. erdőmérnök beadványát, melyben Sándor fiának pótló segélyezését kéri azzal a megokolással, hogy a magánrajz, melyből nyert elégséges osztályzat gátolta fiának segélyezését, nem kötelező tantárgy.

Mínt hogy folyamodónak ezt az állítást a tanintézet igazgatósága is megerősítette s mínt hogy ennek az osztályzatnak számításon kívül hagyása esetén Sándor bizonyítványa az alapszabályzat követelményeinek megfelel, a bizottság a kérelem teljesítését, illetve a segélyadományozás javaslatba hozását határozta el.

20. Előadó bemutatja özv. Lakner Lajosné bejelentését, mely szerint férje meghalt s ezzel kapcsolatban azt a javaslatot terjeszti elő, hogy az árva segélye 200 koronáról 300 koronára emeltessék fel.

A bizottság a javaslat elfogadásával a segély felemelését, illetve a felemelés javaslatba hozását határozta el.

21. Előadó bemutatja Andrae József polgármesternek, mint Schusztér József árvái gyámjának beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy Vilma gyámleánya nem jár tanintézetbe, kéri, hogy a részére megszavazott 400 korona segélyösszeg Hilda gyámleányára ruháztassék át.

Mínt hogy Hildának mult tanévi bizonyítványa az alapszabályzat követelményeinek nem felel meg, a bizottság a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

22. Előadó javaslatot tesz az iránt, hogy a fenti határozatokkal beszüntetett s az alapszabály rendelkezései szerint újabb segélyezésre fordítható összegből, illetve ennek a 19. és 20. szám alatti határozatokkal még le nem kötött részéből Kovács Pál m. kir. főerdőmérnök Pál és István fiainak együttesen adományozott 300 korona segély 400 koronára emeltessék fel.

A bizottság a javaslat elfogadásával a segélyfelemelés javaslatba hozását határozta el.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Kmft.

Lászlóffy s. k.
miniszteri tanácsos, előadó.

Horváth s. k.
miniszteri tanácsos, elnök.

Térfi Béla s. k.
m. kir. erdőtanácsos, jegyző.

KÜLÖN

Alkalmazás: A központi hivatalok, az önkormányzatok, az erdőgazdálkodási szervezetek, az erdőgazdálkodók részére. Jelenlegi állapot: a beszerzési eljárás 6. szakaszában van. — Szám: M. Kir. Állami Erdőgazdálkodási Hivatal, Járás: Budapest, József körút 10. sz. alatti épületben.

Az „Erdészeti Lapok“ 1913. évi V. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön melléletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

FÖRSTER-KREIDE

MÜLLER ÁRMİN

vas- és fém-tömegezőkgyára,
erdészeti mérő- és jelzőeszközök

BUDAPEST, VI., CSÁNGÓ-UTCZA 3/a.

TELEFON 137—57.

Magy. kir. postatakarékpénztár-számla 26566.
Cheque-számla a Központi Kereskedelmi és
Iparbanknál.

KÜLONLEGESSÉG:

szab. „Herkules“ vaskapcsok, talp-
fák és egyéb fák repedése ellen.

Az egyetlen hazai ilyenmű vállalat, hol mindennemű erdészeti szerszámok jutányos árakon központosítva vannak. Nincsen zavar a beszerzésnél, gyors és pontos kiszolgálás, versenyárak. — Számos m. kir. állami erdőhivatal, járási erdőgondnokságok, városi és uradalmi erdőhivatal állandó szállítója. Tömeges elismerőlevél vevőktől.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (I. XXIV. 17.)

Borsiczky Ottó

erdőmérnöki irodája

Budapest, V., Honvéd-u. 14/c., III/14. Telefon: 166—00.

Elvállal mindenféle szakba vágó munkát, birtokok adás-vételét, faeladásokat, vadászterületeket, élő és lőtt vad eladását közvetíti. (2. XXIV. 5.)

A cs. kir. osztrák állam által támogatva. — Ausztria és Németország legfelsőbb erdészeti kísérleti állomásai és híres szakemberek ismerték el a gomolyos ültetés céljára legjobb csemetefurónak a *szab. Dostal erdész-féle csemetefogót* magassági beállítással, melylyel a cs. kir. állami ellenőrzés mellett történt összehasonlító kísérleteknél óránként 924 gomolyos csemetét lehetett kiemelni. Erdősítési költség hektáronként 17 K. Könnyű, kezelhető, nők és gyermekek részére is alkalmas bármely talajon. Ára darabonként 26—32 K nagyság szerint.

Rendeléseket elintéz és prospektust küld Filomen Dostal, Olmütz-Corso, Morvaország. (5. VI. 2.)

Vadász- és sportfegyvereket,

flóbert- és szalonfegyvereket, önműködő pisztolyokat, revolvereket szállít elismert legjobb minőségben

az Első Ferlachi Fegyvergyártársaság

Wernig Péter társ. korlátolt felelősséggel, Ferlach, Karintia.

Javitások legoesebban és gyorsan eszközöltetnek.

(4. IV. 4)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

ERDEI FACSEMETE

== 1913. évi tavaszi szállításra. ==

800.000	drb	2 éves luczfenyő	<i>Picea excelsa</i> ,	magonez
700.000	„	3 „	„	„
700.000	„	2 „	erdei fenyő, <i>Pinus silvestris</i> ,	magonez
700.000	„	2 „	feketefenyő, <i>Pinus austriaca</i> ,	magonez
50.000	„	3 „	„	„
80.000	„	3 „	douglasfenyő, <i>Pseudotsuga douglasi</i>	magonez
4.000	„	2 „	kékfenyő, <i>Picea pungens glauca</i> ,	magonez
6.000	„	3 „	jegenyefenyő, <i>Abies pectinata</i> ,	magonez
2.000	„	2 „	vörösfenyő, <i>Larix europaea</i>	„
1.000	„	2 „	„	leptolepis „
400.000	„	1 „	kocsánytalan tölgy <i>Quercus sessiliflora</i>	magonez
400.000	„	2 „	„	„
600.000	„	1 „	kocsányos tölgy, <i>Quercus pedunculata</i>	„
400.000	„	2 „	„	„
200.000	„	2 „	kóris <i>Fraxinus americana alba</i> ,	magonez
40.000	„	2 „	„	ornus, „
40.000	„	3 „	„	„
30.000	„	2 „	„	excelsior „
50.000	„	2 „	szil, <i>Ulmus campestris</i>	magonez
1,100.000	„	1 „	ákác, <i>Robinia pseudoacacia</i>	„
35.000	„	1 „	gledicsia, <i>Gleditschia triacanthos</i>	magonez

Továbbá: fekete dió, fehér és vörös éger magonez.

A csemeték minősége elsőrendű.

Árjegyzéket kívánatra küld:

Junghans E. erdőgondnoksága,
Lankás (Lunkasprrie), posta Bihardobrosd (Dobrest)
Bihar megye. (3. VII. 4.)

Tölgycsemeteeladás. A regézi és erdőhorvátii uradalmakban tavaszi szállításra eladó több százezer drb. csemetekertekben jól gondozott, egyéves kocsánytalan tölgycsemete (*Quercus sessiliflora*) ezrenként Olaszliszka-Tolcsva vasuti állomásra szállítva 10 K árban. Csomagolás önköltségen jutányosan lesz számítva. Rendeléseket átvesz:

Báró Waldbott-Bassenheim uradalmi számtartósága

8. IV. 3.)

Tolcsva (Zemplén megye).

Erdészeti csemetéket és magvakat

a legjobb minőségben szállít:

(6—3)

NEUMAYR ÉS TÁRSA CSEMETE- ÉS MAGKERESKEDÉSE
ZALAEGERSZEGEN

Saját nevelésű csemetékből óriási készlettel rendelkezem!

Csekély üzleti költségeim teszik lehetővé jutányos árakat szabni!

Sándor Imre

erdészeti nagykereskedő és erdészeti facsemete nagytermelő

Székesfehérváron

ajánl:

tölgy-, fenyő- és lombfamagvakat szavatolt magas csiraképességgel, továbbá mindenemű erdei facsemetéket dus növényzetű és egészséges minőségben, versenyképes árak mellett. (7. VI. 3.)

Arajánlattal szívesen szolgálok! Pontos lelkismeretes kiszolgálás.

Jó terményeket jutányos áron szállítani „főelvem!”

Akác- és gledicsiamagvak!

Stainer Gyula

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés, csemetekivitelei telep, Körmen, Vas m.

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szavatolt csiraképességű: **tülelevelű, lomblevelű magvak:** luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Akác-, gledicsia-, kocsányos- és csertölgymakk. Gyümölcsmagvak:** Alma-, körtemagvak prima. **Facsemeték!** Tülelevelű-, lombelevelű facsemeték. (10. V. 2.)

Külön arajánlattal azonnal szívesen szolgálok!

Lelkiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás.

Kocsányos és csertölgymakk! *Junglans nigra.*

Erdészeti csemeték!

Fenyőmagvak!

Kitűnő minőségű, tülevelű és lomblevelű

**Erdészeti magvak,
Facsemeték,**

Gyümölcsmagvak,
Tölgymakk, kocsányos és
kocsánytalan.
Gazdasági és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Sorfák,
Diszfenyők,
Diszbokrok,
Gyümölcsfák és vadonczok,
Rózsák legnemesebb fajokban,
Remis-csemeték,
Helianthi salsifis és
Csicsóka vadetetésre.

**Fai kolaterü-
let 100 hold.**

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ
ZALAEGERSZEG

(9. V. 3.)

Árjegyzékkel és árajánlattal
kívánatra szívesen szolgálók.

Keresünk idei téli vágásból eredő **rezgönyárrönköket** (*Populus tremula*) 2—2¹/₂ m hosszban, legalább 25 cm-től felfelé;
gyertyándorongokat, 1 m hosszú, 7—10 cm erős, továbbá száraz

szelidgesztenyét, 10 cm-nél erősebb dorongokban vagy erős hasábokban, mindkettő 1:20 m hosszig;

bányafát, erdei lucz- és jegenyefenyőből és tölgyből bármely mennyiségben.

Árajánlatot kérjük 10.000 kg ab vagon feladóállomás intézni alábbi címre: S. M. Rübner, Holzgrosshandlung, Wien, II., Kaiser-Josefstrasse 39. (11. II. 2.)

Pályázati hirdetés. 512/913. kp. ig. sz. — Főméltóságú herczeg Esterházy Miklós ur hitbizományi uradalmaiban Kismarton székhelylyel ezennel pályázat nyitattik egy III. oszt. erdőmérnöki és két erdőmérnökgyakornoki állásra.

Az erdőmérnök javadalmazása: 1800 K törzsfizetés, 800 K természetbeni járandóság pénzértéke, mely a nyugdíjba is beszámi-

tódik, 500 K működési pótlék, 150 K drágasági pótlék, természetbeni lakás, vagy ennek hiányában évi 600 K lakbér, 35 $\text{ü}r\text{m}^3$ tűzifa házhoz szállítva, hiv. kiküldetés esetén szabályszerű napidíj.

Az erdőmérnökgyakornok javadalmazása 1200 K törzsfizetés, 200 K természetbeni járandóság pénzértéke, mely a nyugdíjba is beszámítódik, 100 K működési pótlék, butorozott szoba, vagy ennek hiányában 300 K évi lakbér, 12 $\text{ü}r\text{m}^3$ tűzifa házhoz szállítva, hivatalos kiküldetés esetén szabályszerű napidíj.

Az érvényben levő ügyviteli és szolgálati szabályzat 131 §-a értelmében két évi próbaszolgálat köttetik ki, mely után kérhető csak a véglegesítés.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy az erdőmérnöki állásra folyamodók főiskolai végzettségüket és államvizsgái oklevelüket, valamint eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal, az erdőmérnök-gyakornoki állásra folyamodók pedig főiskolai végzettségüket s esetleg eddigi szolgálatukra vonatkozó bizonyítványaikkal felszerelt kérvényüket ő herczegségéhez czimezve a közp. igazgatóságához Kismarton, legkésőbb márczius hó 31-ig nyujsák be.

Kismarton, 1913. évi január hó.

(12. II. 2.)

Nagy Albert s. k.
kormányzó.

Uri ruhák készítéséhez való

JÓ BRÜNNI POSZTÓT ÉS LODENT

legjutányosabb gyári áron szállit

ETZLER és DOSTAL, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás nagy előnnyel jár.

Dus mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, megtekintésre bérmentve.

Magyar levelezés.

(13. VI. 2.)

Sorfák utak mellé. Kanadai és pyramis (jegénye) nyár, ákác, vadgesztenye, szlavóniai tölgyshangok, 2·5—5 m magas, fiatal, egészséges, simakérgű példányok.

Továbbá őszi termésű amerikai dió, valamint Helianti salsifis gumó kapható: főhercegi erdőgondnokság Tököspusztá, u. p. Bellye, Baranya megye. (14. III. 2.)

Csemeteeladás. Három millió 2—3 éves csercsemete, továbbá több ezer 2—3 éves kőriscsemete eladó mérsékelt áron. (15. III. 2.) *Erdőmesteri hivatal Szany (Sopron m.).*

Pályázat. Gróf Károlyi László ur öméltósága kegyei erdőhivatalánál betöltendő erdészjelölti állásra a következő évi illetmények mellett pályázat hirdetik.

Készpénzfizetés 800 K. Egyéb járandóság: butorozott szoba, fűtés, világítás, szoba- és ruhatakarítás és ételmezés mindenkori főnökénél.

Az erdészjelölt egy próbaév letelte után véglegesítették s a tiszti nyugdíjintézménybe felvétetik.

A pályázati kérvényhez mellékelendő a selmeczbányai erdészeti főiskola elvégzését igazoló záradékolt leczkekönyv, erkölcsi, orvosi s esetleg szolgálati bizonyítvány.

A pályázati kérvény gróf ur öméltóságához czimezve, f. évi márczius hó 20-ig alulirott erdőhivatalhoz beküldendő.

Előnyben részesülnek azok, kik a felmérési munkálatokban jártasak s azt bizonyítvánnyal is igazolják.

Kegye (u. p. Érszakácsi), 1913. évi február hó.

(16 II. 2.)

Uradalmi erdőhivatal.

Báró Springer Gusztáv öméltósága vágvölgyi uradalmában egy kerületi *erdész-állás* betöltendő. Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik erdészeti iskolát végeztek, néhány évig gyakorlatilag már működtek s a magyar, német és tót nyelvet birják. Bizonyítványmásolatokkal ellátott ajánlatok: uradalmi jószágigazgatósághoz, Bucsány, Nyitra megye, intézendők. (18. III. 2.)

A cseherdéből származó (17. VI. 2.)
magas csiraképességű

Luczfenyőmagot,
valamint mindenféle egyéb tülevelű és
lombfamagvakat legjobb, megbízható
minőségben szállít jutányos áron a
Böhmerwälder Waldsamen-Klenganstalt
Gesellschaft m. b. H. **Budweis, Böhmerwald.**

Feladási hirdetmény. 43353/1912/I/B/3. sz. — A rujeváci kir. erdőgondnokság VII. vágássorozatának 37., 38., 39., 40., 41. és 42. tagjában kijelölt és 1913—1922. év alatt a vevő által és költségén kihasználandó, mintegy 303.230 m^3 bükk-, 4194 m^3 gesztenye, 20.244 m^3 tölgy- és 1058 m^3 egyéb törzsfatömegre becsült törzseknek a tövön való eladása tárgyában 1913. évi márczius hó 14-én 11 órakor, a zágrábi kir. erdőigazgatóság helyiségében kizárólag zárt írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 552.160 korona.

A részletes versenytárgyalási és szerződési feltételek a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál és a rujeváci kir. erdőgondnokságnál megtekinthetők s kívánatra a postán is megküldetnek.

Budapest, 1913. évi február hó.

(20)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

NEMES FÜZDUGVÁNYOK jó fajtából és mi-
nőségben kaphatók
HOHENLOHE HERCZEG URADALMÁNAK
főerdészi hivatalánál (19) **SOMOGYSZOB.**

Luczfer yőcsemetét 2—4 évest, megvételre keres. Ajánlatot
kér „K. M. 3^a a kiadóhivatalba. (21. II. 1.)

Tölgyfaeladási hirdetemény. Zólyom vármegye Kovácsfalva község volt urbéreseinek tulajdonát képező erdőből a 37647/1911 számú földm. min. engedély alapján kihasználható, mintegy 120.000 korona értékű 5276 darab tölgyfa, melynek fatömege 4783 fm^3 hasznofára és 3400 $ürm$ tűzifára becsültetett, 1913. évi márczius hó 6-ik napján, délelőtt 10 órakor Kovácsfalván a községházán tartandó és írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen a fenti értéken alul is eladatik.

Leteendő bánatpénz 6000 korona.

Zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt adandók be.

A volt urbéresök gyűlésének a beérkezet ajánlatok elfogadása vagy visszautasítása tárgyában hozandó határozata csak akkor válik végrehajthatóvá, ha azt a földmivelésügyi m. kir. miniszter úr is jóváhagyta.

Az árverési és szerződési feltételek a beszercebányai m. kir áll. erdőhivatalnál, a zólyomi m. kir. jár. erdőgondnokságnál és alulirt urb. elnöknél megtekinthetők.

Kovácsfalva, 1913 évi február hó 17-én.

(22)

Zvara György
urb. elnök.

A toroczkói unitárius egyház a bórévi vasútállomás közeli szomszédságában levő erdőjéből 284 darab 116 m^3 és 1160 K-ra becsült tölgyműfát ad el nyilvános árverezésen 1913 márczius 18-án. Bánatpénz 10%. Ajánlattétel hiányában az erdőgondnokság által megállapítandó alapáron az árverezés egyes darabokban is megtartatik. — Egyéb feltételek a lelkészi hivatalban tudhatók meg.

Toroczkó, 1913-ik évi február hó 19-én. (23)

Bartók Simon
gondnok.

P. H.

Németh István
lelkész.

Feladási hirdetemény. 197/1912. sz. — Hosszufalu, brassó-vármegyei község 1913. évi márczius hó 29-én d. e. 9 órakor a községházánál zárt írásbeli versenytárgyalással egybekötött szóbeli árverés útján eladja a község határában „B” üzemosztály I-ső vágássorozat „Alsóhidegvölgy” nevű erdő rész 25—42. sz. osztagból

662 kat. holdon levő területről kihasználásra engedélyezett előle-
gesen 26.000 m^3 -re becsült jegenyefenyőfahozamot, melyből
4000 m^3 széldöntött fa, amelyre külön ajánlat is tehető.

A jelzett erdőrész a községtől 13 *km* távolságra, jó karban
levő viczinális ut mellett fekszik.

Az eladandó famennyiség három évi hozamnak felel meg és
1916. évi december hó 31-ig használandó ki. A kihasználás kezdő
határideje az árverezés eredményének jogerőre emelkedése. Ki-
kiáltási ár köbméterenként 9 korona.

A szóbeli árverésnél leteendő, valamint az írásbeli zárt aján-
lathoz melléklendő bántpénz összege 23.400 K, mely állhat kész-
pénzből vagy óvadékképes értékpapírból.

A zárt írásbeli ajánlatban a megígért összeg úgy szám, mint
írásilag is kitüntetendő és az ajánlatnak tartalmaznia kell az ajánlat-
tevő azon világos kijelentését, hogy az árverési és szerződési
feltételeket ismeri és hogy azoknak magát aláveti. Az írásbeli zárt
ajánlatok 1913. évi márczius 29-én d. e. 9 óráig községi jegyző
kezeihez beadandók. Elkésve érkezett vagy utóajánlatnak helye
nincs. Bővebb felvilágosítás nyerhető a községi előljárásságnál és
a hosszufalusi m. kir. járási erdőgondnokságnál, ahol a részletes
árverési kihasználási és szerződési feltételek is, a hivatalos órák
alatt bármikor betekintheők.

Hosszufalu, 1913. évi február hó 17-én.

(24)

Előljáráóság.

**Kiselejtezett fenyőrönkfa eladása az alkenyéri farak-
tárban.** 757/1913. sz. — A szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerü-
letéhez tartozó kudsiri m. kir. erdőgondnokságból 1912. évben az
alkenyéri kincstári faraktárba leusztatott és ugyanott készletezett
mintegy 688·8 köbméter selejtes és törött fenyőrönkfa zárt írás-
beli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1913. évi márczius hó 5-ik napjának
déli 12 óráig nyújtandók be a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz,
ahol is azok 1913. évi márczius hó 6-án délelőtt 10 órakor nyil-
vánosan felbontatni fognak.

A faanyagra, kikiáltási árra és bánatpénzre vonatkozó adatok, valamint az árverési és egyuttal szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Szászsebes, 1913. évi február hóban.

(25)

M. kir. erdőhivatal.

Tölgyfaeladási hirdetés. Brassó vármegyében Szászmagyarós község 1913. évi április hó 21-én délután 4 órakor a községi irodában nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlat útján földművelésügyi m. kir. miniszter ur Ónagyméltóságának 1913. évi 342/I. A—2. számú engedélye alapján eladja a községi erdő „G” üzemsztályának 7. és 8. számú osztágában található 1489 darab műszaki czélokra alkalmas tölgyfát, mely a hivatalos becslés szerint 3291·49 tömörköbméter kéregnélküli műfát, 2373·71 ürköbméter hasábfát, 3541·15 ürköbméter dorongfát és 2451·12 ürköbméter galyfát és forgácsot tartalmaz.

A hivatalosan megállapított becslár 76.173 korona 43 fillér, melynek 10%-a bánatpénzül az árverezést vezető kezéhez leteendő.

Az erdőrész a Máv. szászmagyarósi állomásától mintegy 5 kilométerre fekszik. Utak, fuvar- és munkásviszonyok jók.

A részletes becslés, valamint az árverési és szerződési feltételek alulírott községi előljáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szászmagyarós, 1913. évi február hó 14-én.

(26)

A községi előljáróság.

Faeladási hirdetmény. 271/1913. sz. — Vas vármegye Dozmat község előljárósága 1913. évi márczius hó 20-án délután 3 órakor Dozmat község birói házánál tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladja a község tulajdonát képező mintegy 7·2 kat. hold területen található 934·5 tömörköbméter haszon- és tűzifára becsült erdei fenyőfatömeget.

Kikiáltási ár 8284 korona 45 fillér.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el.

Kiszállítási határidő 1914. évi december 31.

A becslési adatok és az eladási feltételek Dozmat község bírójánál, a szombathelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a toronyi körjegyzőségnél megtekinthetők.

Dozmat, 1913. évi február hó 17-én.

Szatlmayer Endre s. k.
körjegyző.

(27)

Zsirai József s. k.
bíró.

Faarverési hirdetmény. A beregmegyei Árdánháza község volt urbéres birtokossága 1913. évi márczius hó 17-én délelőtt 10 órakor a községházán tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdőben 8965/1903. szám F. M. rendelettel kihasználásra engedélyezett és a szálandó fa-árverés alkalmával eladatlanul maradt 438 drb tölgyfának 301·07 tm^3 haszon- és 317·3 tm^3 tűzifából álló fakészletét, mely egészben 11.040 korona és 54 fillérre van becsülve.

Kikiáltási ár a becár. Bánatpénz 1100 korona.

Kiszállítási határidő 1916. évi márczius hó 31-ig.

Utóajánlatok egyáltalán nem fogadtatnak el. A részletes árverési és szerződési feltételek a munkácsi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a birtokosság elnökénél betekintethetők.

Munkács, 1913. évi február hó 22-én.

(28)

M. kir. járási erdőgondnokság.

Termelt tölgyhaszonfaeladás. A zólyomi és erdőbádonyi erdőgondnokságnál kéregben termelt, de kéreg nélkül mért 1150·21 m^3 tölgyhaszonfa 3 eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1913. évi márczius hó 10-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és márczius hó 11-én délelőtt 11 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácsstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték alulírott erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztercebánya, 1913. évi február hóban.

(29)

M. kir. erdőigazgatóság.

Pályázat. Gróf Csáky Géza budatini uradalmában erdőtisztí állás van üresedésben. Javadalmazás 3600 korona fizetés, mely 5 évenként 400 koronával, összesen 4800 koronára emelkedik, 4 szobából álló szabad lakás, 48 ürméter tűzifa, kert s egy darab szántó föld használata, két tehénnek téli-nyári tartása, uradalmi fogat használata és nyugdíj. A kinevezendő erdőtiszt az uradalom összes ügyeit vezetni tartozik s az állás folyó évi május hó 1-én lesz elfoglalandó. Az erdőtiszt egy évi megfelelő próbaszolgálat után fog véglegesítettetni.

Az állásra csakis magyar honos s a magyar, német és tót nyelvet bíró főiskolai végzettségű egyének pályázhatnak, kik az erdészeti és vadászati szakmában teljes jártassággal bírnak.

A kellő okmányokkal felszerelt pályázati kérvények gróf Csáky Géza, Budatin, Zsolna mellett címre folyó évi márczius hó végéig küldendőek be s a boríték hátlapja „N. N. pályázati kérvénye“ felirással látandó el. (30. II. 1.)

Árverési hirdetmény. 55/1913. ügyszám. — Hirsch Gusztáv budapesti (V., Falk-Miksa-utca 13.) lakos a Kt. 351. §-a alapján alulírott kir. közjegyző, mint hitelszemély közbejötté mellett nyilvános árverésen elad 120 vagon (à 10.000 kilogramm) 83 métermázsas és 55 kilogramm 1911/1912. évi vágású, 2—3 méter hosszú és 8—16 centiméter átmérőjű, héjában levő, oszlopra alkalmas, gömbölyű tölgyfát.

Ezen fa a komárom-tarjáni erdőben fekszik, venni szándékozók megtekinthetik Balázs Albert intéző tornyópusztai (vasúti állomás Felsőgalla) lakos kíséretében.

Az árverés színhelye a tatai kir. közjegyző hivatalos helyisége; az árverés ideje 1913. évi márczius hó 7. napjának délutáni 1/24 órája.

Kikiáltási ár 22.000 K. A fa kikiáltási áron alól is eladatik. Venni szándékozók tartoznak eladó kezeihez 5000 (ötezer) korona bánatpénzt készpénzben lefizetni, mely összeget az árverési feltételek pontos be nem tartása esetén eladó javára elvesztik; a vételár többi részletét köteles vevő az átvétellel egyidejűleg Balázs Albert intéző kezeihez Szár állomáson kifizetni. A bánatpénz az utolsó vételári részletekbe számítatik be. A vételi illetéket vevő tartozik viselni.

Az átvételnek az árverés napjától számított 30 (harmincz) nap alatt meg kell történni.

Eladó a megvett fát Szár állomásra — vis major esetét kivéve — leszállíttatja.

Tata, 1913. évi február hó 25-én.

(31)

Dr. Nádosy Gábor
kir. közjegyző.

Faeladási hirdetmény. Sóshegy (Vas megye, Tarcsafürdő mellett) volt urbéresei 1913. évi márczius hó 29-én délután 2 óraker Sóshegy község birói házánál tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladják az urbéreszek tulajdonát képező mintegy 2·3 kat. hold területen található 324·5 köbméter haszon- és tűzifára becsült lucz- és erdeifenyő fatömeget.

Kikiáltási ár 3235 korona 95 fillér.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10°/o.

Utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el.

Kiszállítási határidő 1914 márczius 31.

A becslési adatok és az árverési feltételek Sóshegy volt urbéresei elnökénél Sóshegyen és a szombathelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Sóshegy, 1913. évi február hó 24-én.

(32)

Jany György
urb. elnök.

**Az „Erdészeti Lapok“ 1913. évi V. füzetének
tartalma:**

	Oldal
MEGHIVÓ felolvasásra	215
<i>Borsiczky Ottó</i> : Az erdőgyakornokok gyakorlati kiképzése	216
Az apatini kincstári erdőgazdaság multjából. (—s —r).....	227
A cserebogár irtási módjáról	229
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK	236
KÜLÖNFELÉK. Halálozás. — A gránitkő erdei termék. — Kérelem szaktársaimhoz. — Elszámolás a „Mensa Academica“ czéljaira be- folyt adományokról. — Trencsénteplicz. — Faragó Béla	236
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	239
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA	240
HIRDETÉSEK	I—XIV

As indicated in the preceding pages, the
 following table shows the
 results of the investigation of the
 material.

The following table shows the
 results of the investigation of the
 material.

TABLE I
 Results of the investigation of the
 material.

The following table shows the
 results of the investigation of the
 material.

TABLE I

Results of the investigation of the material.

- A TÖLGY ES TENYÉSZTÉSE.** Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K.
- AZ ÁKÁCSZFA MONOGRAFIÁJA.** Irta: Vadas Jenő. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 6 K, másoknak 8 K.
- ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE.** Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.
- MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR.** Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.
- ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.** 1880—1889. (I—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5., 1899. (XIX.) 1901—3.: (XXI—XXIII.) évfolyam.
- Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
- Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.
- Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.
- Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.
- Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.
- Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1909. évi XXIX. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) évf. ára tagoknak 2 K, másoknak 4 K.
- Az Erdészeti Rendeletnek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.
- TANGENS-TÁBLÁZATOK.** Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)
- A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA.** Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.
- A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE.** Irták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak fizve 9 K, kötve 13 K
- HAZÁNK HÁZI FAIPARA.** Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- A BÜKKTŰZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS.** Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.
- A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB.** Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL.** Irta: Bund Károly. Ára 4 K.
- A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE.** Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.
- ERDÉSZETI GÉPTAN.** Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.
- FABÓL KÉSZÍTETT CZUKOR ÉS ALKOHOL.** Irta: dr. Zemplén Géza. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 f küldendő be. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben is. (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 3.)
- NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN.** I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. füz. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházas növények. Ára 3 K. Irta Fekete Lajos.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiad. Irta: Fekete Lajos. Ára 6 K, ill. 4.50 K.

ERDÉSZETI NYERÉSGÉSZMÍTÁSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 4 K, ill. 3 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐBECSLÉSTAN. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8, ill. 6 K. Kapható Fekete Lajos min. tanácsosnál Selmeczbányán.

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő (Selmeczbánya). I. rész. 1. és 2. kötet: Középités. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépítés. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

ERDŐREND-ZÉSÜNK FEJLESZTÉSÉRŐL. Irta Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 5 K, bérmentesítve 5 K 45 f.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 10 K bérmentesítve, ajánlva 10 K 55 f.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMELI LEÍRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert, 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya).

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVEDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

GRAFOSZTATIKA ÉS VASSZERKEZETEK. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 8 K, másoknak 10 K. (Kapható ugyanott.)

BETÜSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill. Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendező-sége, (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum körút 2. szám.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Petricsek Adolf*. Selmeczbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

„A VADÁSZ-VIZSLA.” Gyakorlati utmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Irta: Stark Dezső főerdész. III. kiadás. Ára 2 K. Megrendelhető a „Pátria” irodalmi vállalatnál, Budapest, Üllői-ut 25.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévízi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek.

A dr. Herez-féle fásor-szanatorium (Budapest, VII., Városliget-fásor 9. sz.) vízgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala után kapható.